

Update – eigen vermogen (1)

- ❖ Er bestonden twee onzekerheden met betrekking tot de inbreng van eigen vermogen door investeerders: de hoogte van het verwachte rendement en (daarmee samenhangend) de mate van waarschijnlijkheid dat de volledige 10 miljoen euro kan worden aangetrokken. Op beide punten is aanvullende informatie verstrekt.
- ❖ Rendement: de nieuwe informatie licht toe hoe men komt tot een rendement op eigen vermogen van 10%. Naast het feit dat men voor belasting rekent en nu voor een langere periode een prognose van kasstromen verstrekt is nu ook een restwaarde opgenomen o.b.v. huurinkomsten na de planperiode of resterende boekwaarde van de activa.
- ❖ Kroeze & partners heeft een “tussenstand” gegeven m.b.t. potentiële investeerders. Investeerders worden vastgoedeigenaar (voorheen achtergestelde financiers). Men heeft gesproken met 11 potentiële beleggers, die aangeven vertrouwen te hebben in de plannen. Een enkele of vier of vijf beleggers samen zouden in staat zijn de volledige 10 miljoen te verschaffen. Voorwaarden zijn met name toekenning van subsidies en verstrekking van bancaire financiering. Structuur nader uit te werken. Kroeze acht reeds 40% van de benodigde investeringen “gezekerd”.

Update – eigen vermogen (2)

- ❖ Conclusies:
 - ❖ Rendement op eigen vermogen:
 - ❖ Merkwaardig dat men pre-tax rekent, te betalen vpb gaat wel degelijk ten laste van beschikbare middelen voor dividenduitkering aan aandeelhouders.
 - ❖ De restwaarde is zeer bepalend voor het rendement (zonder restwaarde daalt dit van 10% naar ca. 7%).
 - ❖ Methoden van restwaardebepaling zijn helder en verdedigbaar, maar aangezien de asset niet courant is (alternatieve aanwending is minimaal), is de restwaarde sterk afhankelijk van het exploitatieresultaat. Dit verhoogt het risicoprofiel van de investering.
 - ❖ Verwerven 10 miljoen van private investeerders volgens Kroeze & Partners thans voor ca. 40% “gezekerd”, er lijkt serieuze interesse te bestaan voor het volledige bedrag. De verstrekte informatie blijft echter een voorlopig en weinig transparant karakter hebben. Er is begrip op te brengen voor de ‘kip-ei’ situatie, al heeft de provincie duidelijk aangegeven “het laatste steuntje in de rug” te willen geven. De onderbouwing is verbeterd, maar aan die voorwaarde is met de nu aantoonbare informatie nog niet voldaan.

Update – samenvatting per risico

Risico	Nieuwe informatie
Bouwkostenoverschrijding	Risico kostenoverschrijding nog altijd aanwezig. Bank eist prijsvaste aanneemovereenkomst, VW bereid aan te gaan.
Onvoldoende dekking 7,5mln	Beter onderbouwd, maar blijft oppervlakkig en weinig kritisch. Eis van financier dat deze zijn toegekend.
Onderbouwing bezoekersaantallen	Blijft beperkt i.r.t. ambitie, echter sterk verbeterd en aannemelijk.
Ontbreken van een exploitant	Besproken, maar niet aantoonbaar. Eis van financier.
Inbreng eigen vermogen (rendement)	Onderbouwing rendement helder, interesse van investeerders aangetoond maar niet transparant.

Update – overall conclusie

- De geïdentificeerde risico's op basis van het businessplan d.d. december 2016 zijn geadresseerd door de gemeente en initiatiefnemers.
- Het risico t.a.v. bouwkostenoverschrijding is in onze optiek nog altijd aanwezig. Een prijsvaste aannemingsovereenkomst mitigeert dit risico. VolkerWessels toont zich bereid deze aan te gaan, dit is tevens aantoonbaar een voorwaarde voor de financier ABN AMRO.
- De aanvullende onderbouwing die is gegeven voor de dekking van de financieringsbehoefte (7,5 mln) is verbeterd, de onderbouwing van de bezoekersaantallen is sterk verbeterd, maar beiden blijven wel beperkter dan wenselijk. De financier ABN AMRO eist dat de subsidies toegekend zijn.
- Voor de exploitatie is bekend dat er een partij is die hierover wil onderhandelen (Albron), overeenstemming moet nog worden bereikt.
- Inbreng eigen vermogen is beter onderbouwd en aannemelijker geworden, maar de verstrekte informatie over interesse is niet volledig transparant. De financier ABN AMRO eist dat de 10 mln aantoonbaar beschikbaar is.
- De businesscase beoordelen wij op dit moment als onvoldoende robuust is om te kunnen spreken van "het laatste steuntje in de rug". De gepresenteerde plannen bieden in onze optiek wel voldoende comfort dat men tot een robuuste businesscase kan komen.

Gedeputeerde Staten
Postbus 122
9400 AC ASSEN

Contactpersoon

Telefoon 14 0592
Bezoekadres Noordersingel 33
Uw brief van
Uw kenmerk
Ons kenmerk 2016-04744

Datum 21 december 2016
Verzenddatum 21/12

Onderwerp IJs in Drenthe

Geacht college,

Assen heeft een warm hart voor ijs, schaatsen en schaatssport. Sinds jaar en dag beschikte Drenthe over een kunstijsbaan: bij de Bonte Wever in Assen. Dit jaar moest deze kunstijsbaan sluiten en ontstond daarmee een grote leemte voor de ijssport in Drenthe en het Noorden.

Ook uw college onderkent het belang van dit soort bovenregionale voorzieningen voor sport en beweging, waarbij een duurzame exploitatie uitgangspunt is. En u wilt de markt uitdagen en een steun in de rug bieden met een investeringsbijdrage. Voorwaarde is een duurzame businesscase. Hetzelfde geldt voor het gemeentebestuur van Assen: ook wij juichen een duurzaam en rendabel initiatief toe en willen een dergelijk initiatief ondersteunen met een *investeringsbijdrage*. In de begroting 2017 is in het kader van gezonde leefstijl en sport vooralsnog een bedrag van € 2.500.000 gereserveerd voor het faciliteren van particulier initiatief voor een ijsbaan in Assen.

Inmiddels is en wordt er door Volker Wessels / Koenen Bouw hard gewerkt aan het uitharden en uitwerken van een bijzonder initiatief: IceWorld in combinatie met Terra Experience op een locatie nabij het TT circuit. Het realiseren van dat plan zien wij als een unieke kans om in de ontstane leemte te voorzien en niet alleen dat. Door de combinatie met een Terra Experience wordt het toeristisch-recreatieve aanbod extra verrijkt met een voorziening die appelleert aan het dna van Drenthe. Het wordt één van de elementen om de Toeristisch Recreatieve Zone samen met de andere initiatieven in dat gebied tot verdere ontwikkeling te brengen inclusief alle denkbare synergie-effecten (duurzaamheid, werkgelegenheid, imago, toeristische infrastructuur).

In het provinciaal beleid is de ontwikkeling van vrijetijdseconomie en sport een belangrijke economische pijler voor Drenthe. Drenthe moet aantrekkelijk blijven voor recreanten en toeristen. Van provinciaal belang is het verbeteren en vernieuwen van het bestaande aanbod van verblijfs- en dagrecreatie en van de toeristisch-recreatieve infrastructuur. Ook wordt gestreefd naar een bruisende provincie die uitdaagt tot bewegen en inspireert met culturele activiteiten.

Het initiatief van Volker Wessels draagt in grote mate bij aan zowel het gemeentelijke als het provinciale beleid in deze. De ijsbaan, skihal, ijsklimwand en de hockeybaan nodigen uit tot bewegen. De combinatie met een duurzaam concept en het Terra Experience leiden tot een zeer aantrekkelijk en hoogwaardig toeristisch product. Een initiatief dat uniek en vernieuwend is in Drenthe en het noorden.

Voor de beoordeling van het initiatief is ook de *ruimtelijke kwaliteit* van belang. De gemeente Assen en de provincie Drenthe zijn nauw betrokken bij de ruimtelijke inpassing van het plan in zijn omgeving. Ook met het waterschap zijn we in goed overleg. We zien kansen om het plan goed in te

passen in de omgeving en daarbij ook de wateropgave van het Waterschap te verbinden door het hermeanderen van het Anreepdiepje. De bedoeling is om het onderliggende landschap zo veel mogelijk intact te laten, als historische verwijzing, en de ontwikkelingen te laten landen in deze landschappelijke context. Bij deze benadering is er bijzondere zorg voor een inpassing in het landschap en daarmee voor de ruimtelijke acceptatie van het bouwplan in zijn omgeving.

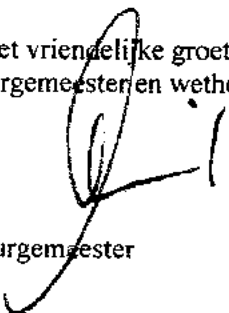
Het gebied van de toeristisch recreatieve zone is ingericht voor massa recreatie. De aanwezigheid van het circuit en de bijbehorende logistieke infrastructuur zorgen ervoor dat de locatie per auto zeer goed bereikbaar is. Door de nieuwe aansluiting op de A28 is dit sterk verbeterd. Dit maakt de locatie bijzonder aantrekkelijk voor nieuwe initiatieven waarbij veel verkeer gegenereerd wordt. De infrastructuur is zo aangelegd dat verkeer op een vlotte en directe manier zijn bestemming kan bereiken en daarbij is het zo vormgegeven dat er voldoende buffer in het systeem aanwezig is om pieken in de aan- en afvoer op te vangen. De jarenlange ervaring met de afwikkeling van het TT-verkeer zijn optimaal vertaald in de huidige structuur, die is ingericht op piek momenten. We kunnen een flinke verkeerstoename op normale momenten zo prima inpassen.

Voor deze ontwikkeling is voldoende parkeergelegenheid aanwezig binnen het ontwerp. Mocht er een extra parkeervraag ontstaan, dan zijn er in de directe omgeving bij de andere ontwikkelingen in het gebied en de parkeerplaatsen van het circuit ook nog alternatieven aanwezig. De bestaande busverbinding van de stad en met name station Assen richting het circuit en TT World kan ook gebruikt kan worden door bezoekers aan Ice World en Terra Experience. Voor de fiets en de auto geldt eigenlijk hetzelfde: de fiets- en autoverbindingen met het centrum zijn aanwezig en kunnen op een goede manier aangesloten worden op deze ontwikkeling.

De plannen passen in zowel het provinciale beleid als het gemeentelijke *planologische* beleid. Wel zal er nog een bestemmingsplanprocedure voor het plan doorlopen moeten worden. De gemeente Assen zal zich tot het uiterste inzetten om samen met de initiatiefnemers en de provincie deze procedure tot een goed einde te brengen. Bij de concrete uitwerking van het initiatief zullen alle (wettelijke) aspecten op bestemmingsplan- en vergunningniveau nader uitgewerkt worden. Ook zal dan voor bestemmingsplan/omgevingsvergunning een uitgebreide concrete AERIUS-berekening worden uitgevoerd. Overigens staat de Toeristisch Recreatieve Zone in de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) als prioritair project aangeduid, waarmee er stikstofruimte beschikbaar is voor ontwikkelingen in deze zone. Wij willen – indien nodig - een deel van deze stikstofruimte inzetten voor de ontwikkeling van IceWorld op de beoogde locatie.

Kortom, wij ondersteunen het initiatief van IceWorld / Terra Experience in alle opzichten. In materieel opzicht als het gaat om een investeringsbijdrage. En wij staan voor die onderdelen die onder onze verantwoordelijkheid als lokale overheid vallen zoals het goed doorlopen van de vereiste wettelijke procedures. Wij zijn er van overtuigd dat het realiseren van dit plan grote meerwaarde zal hebben voor sport en bewegen al dan niet op het gladde ijs en tegelijkertijd voor het Drentse toeristisch-recreatieve product met alle spinoff van dien.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

burgemeester

A. Smit l.b.

gemeentesecretaris

T. Dijkstra

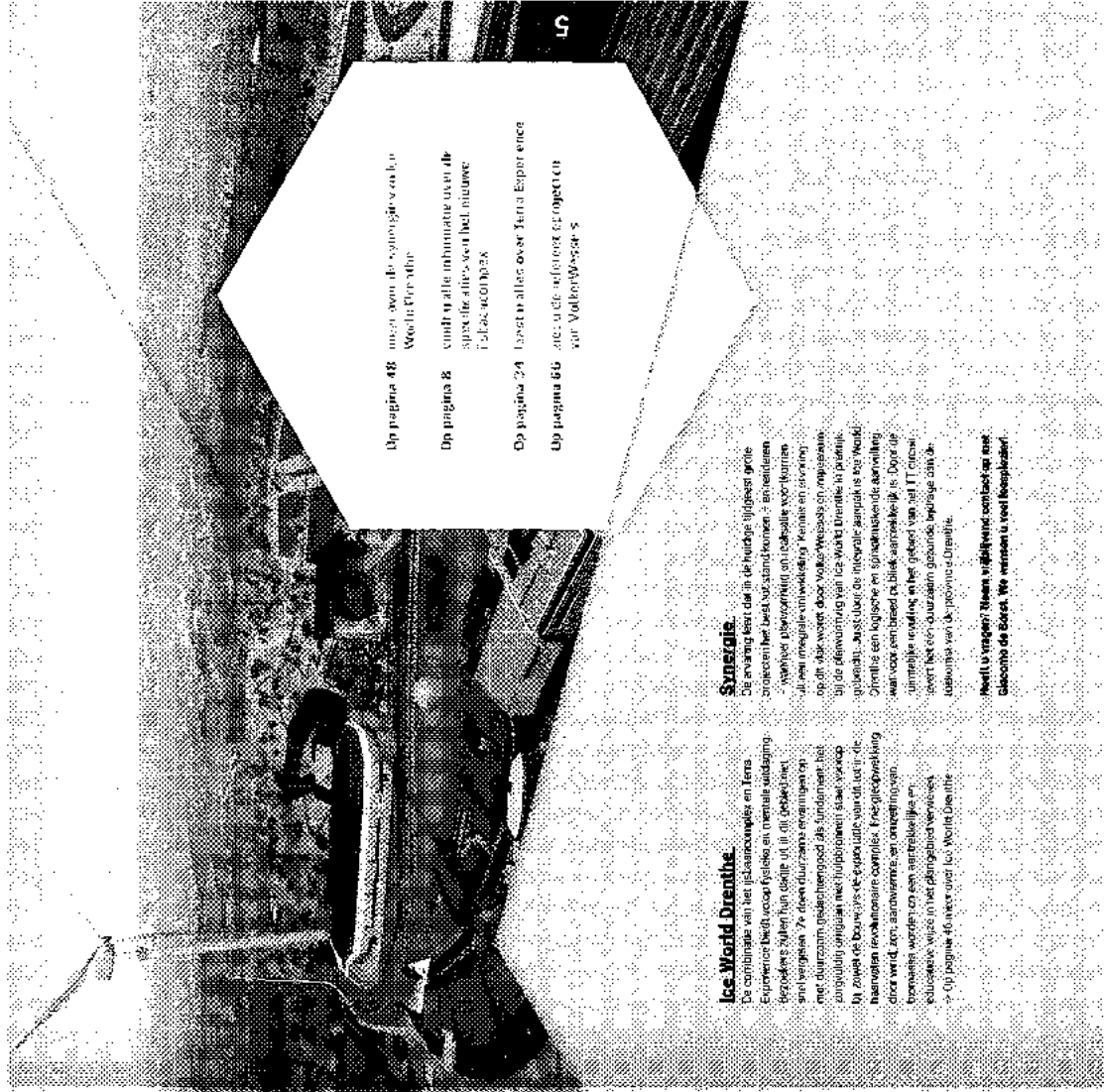
ICE WORLD DRENTHE

DUURZAAM
REVOLUTIONAIR

USBAAN/SKIHAL
& TERRA EXPERIENCE

LEC
GWC

Op pagina 48
 over een van de belangrijkste thema's van de
 Wereld Drenthe

Op pagina 8
 vindt u alle informatie over de
 sprake die alle's van het natuur
 Landschap Drenthe

Op pagina 24
 vindt u alles over Terra Experientia

Op pagina 66
 vindt u informatie over de
 voor Volledige Wereld

Duurzaam revolutionair

De houtschors van Drenthe heeft een belangrijke
 functie op over een groot deel van de
 professionele markt als voor representatie
 de regio een belangrijke functie heeft. Het de
 huidige economische situatie is niet anders dan in de
 voorgaande jaren voor de realisatie van een
 duurzame economie welke duurzame
 innovatie en de vooruitgang. Maar
 Waar toekomstige generaties kunnen
 van de beschikbare middelen en
 (voor) de toekomstige generaties.
 Het is de taak van de
 Wereld Drenthe en de
 Drenthe om de
 Drenthe

Uitsluitend

Het uitsluitend biedt een
 professionele en representatieve
 schied van de regio en de
 ook al de regio Drenthe
 (regio) de regio Drenthe
 (regio) de regio Drenthe
 (regio) de regio Drenthe

TERRA EXPERIENTIA

In Terra Experience maakt de
 ons naar het beste van de regio
 van de regio Drenthe
 van de regio Drenthe
 van de regio Drenthe
 van de regio Drenthe

Ic World Drenthe

De combinatie van het
 Experimenteel voor fysieke en
 Bezoekers zullen hun
 met duurzaam gebied
 In Zowel de fysieke en
 hantieren revolutionaire
 door wind, zon, aardwarmte,
 innovatie worden op een
 duurzame wijze in het
 (Op pagina 46

SINERGIE

De combinatie van de
 projecten het best van
 van het gebied Drenthe
 van de regio Drenthe
 van de regio Drenthe
 van de regio Drenthe

Het is mogelijk om de
 Giacomo de Sover

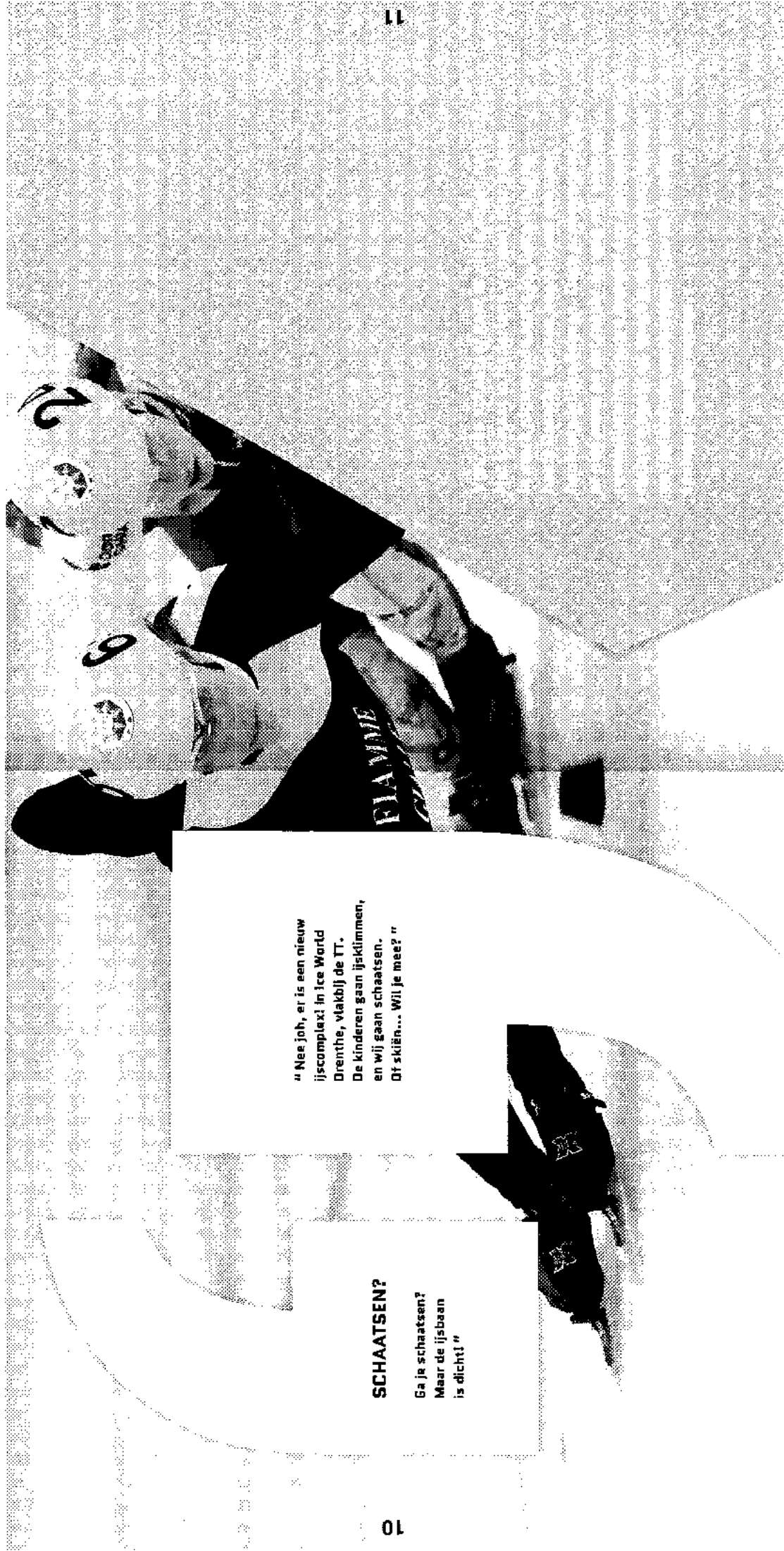
INHOUDS- OPGAVE

- 8 HET IJSCOMPLEX
- 34 TERRA EXPERIENCE
- 48 ICE WORLD DRENTHE
- 60 TOT SLOT EN VOORUITKIJKEND
- 66 REFERENTIEPROJECTEN

HET IJS- COMPLEX

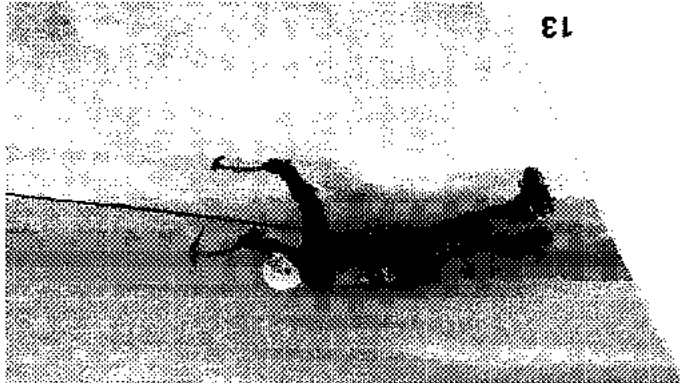
"Nee joh, er is een nieuw
ijscomplex! In Ice World
Drenthe, vlakbij de TT.
De kinderen gaan ijsklimmen,
en wij gaan schaatsen.
Of skiën... Wil je mee?"

SCHAATSSEN?

Ga je schaatsen?
Maar de ijsbaan
is dicht!"

DE VORMGEVING VAN HET GEBOUW

Vormgeving en materialen
 Het proces van de vormgeving van een gebouw begint met de keuze van de vorm. Het gebouw moet een bepaalde functie vervullen en moet een bepaalde vorm hebben. De vormgeving van een gebouw is een proces dat begint met de keuze van de vorm en eindigt met de keuze van de materialen. Het gebouw moet een bepaalde vorm hebben en moet een bepaalde functie vervullen. Het gebouw moet een bepaalde vorm hebben en moet een bepaalde functie vervullen.

De materialen die worden gebruikt voor het gebouw zijn belangrijk. Het gebouw moet een bepaalde vorm hebben en moet een bepaalde functie vervullen. Het gebouw moet een bepaalde vorm hebben en moet een bepaalde functie vervullen. Het gebouw moet een bepaalde vorm hebben en moet een bepaalde functie vervullen.

De vormgeving van een gebouw is een proces dat begint met de keuze van de vorm en eindigt met de keuze van de materialen. Het gebouw moet een bepaalde vorm hebben en moet een bepaalde functie vervullen. Het gebouw moet een bepaalde vorm hebben en moet een bepaalde functie vervullen.

OVERLAPPING
MERKIDENTITEIT
ICE WORLD
DRENTHE
EN DETT

Sport, snelheid en sociaal

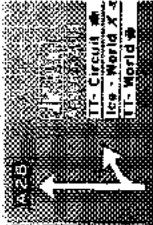
Sport, snelheid en sociaal zijn de kernwoorden van de wedstrijd Ice World Drenthe. Het zal langere tijd langzaam de weg naar het voetbal.

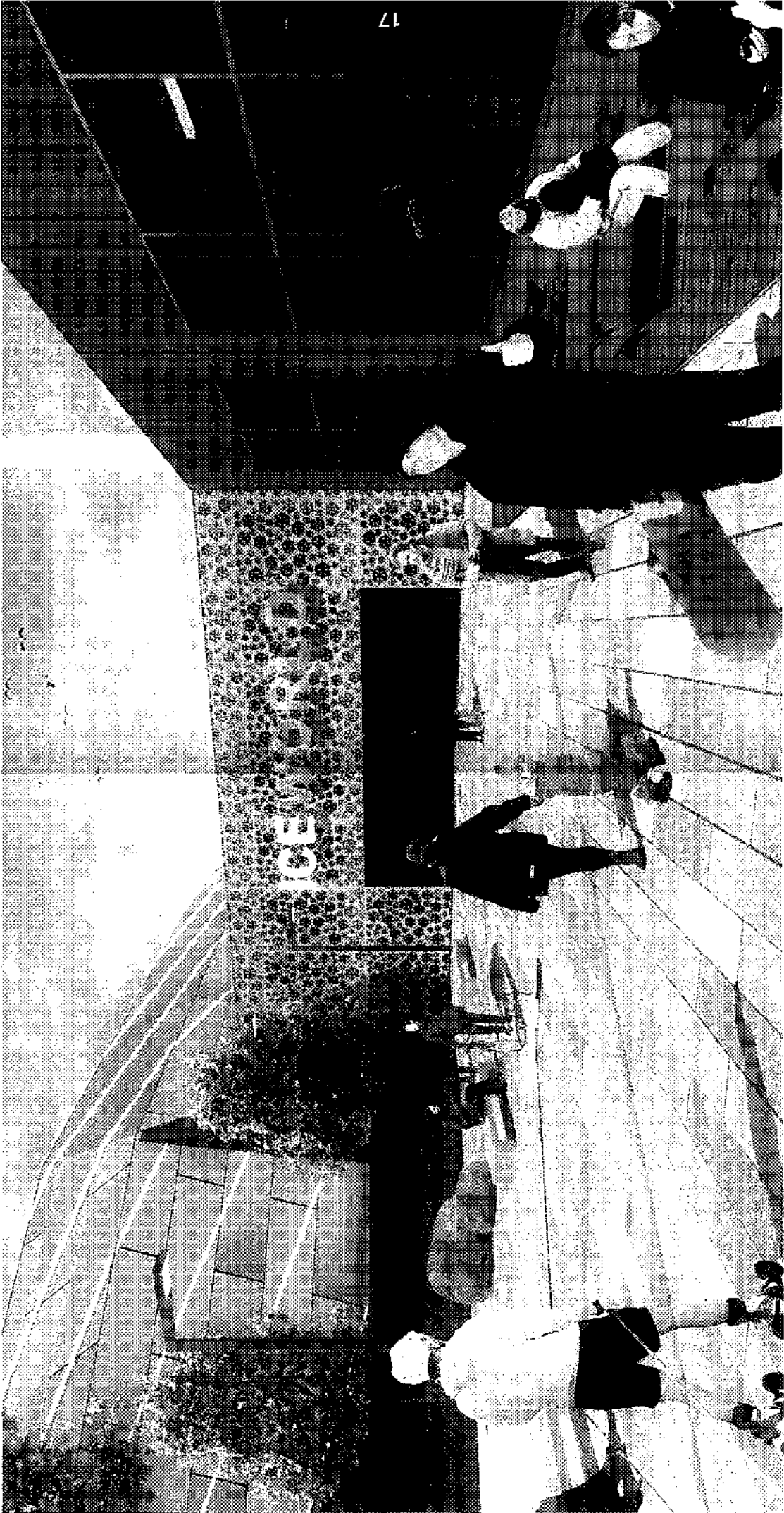
Ligging in de omgeving

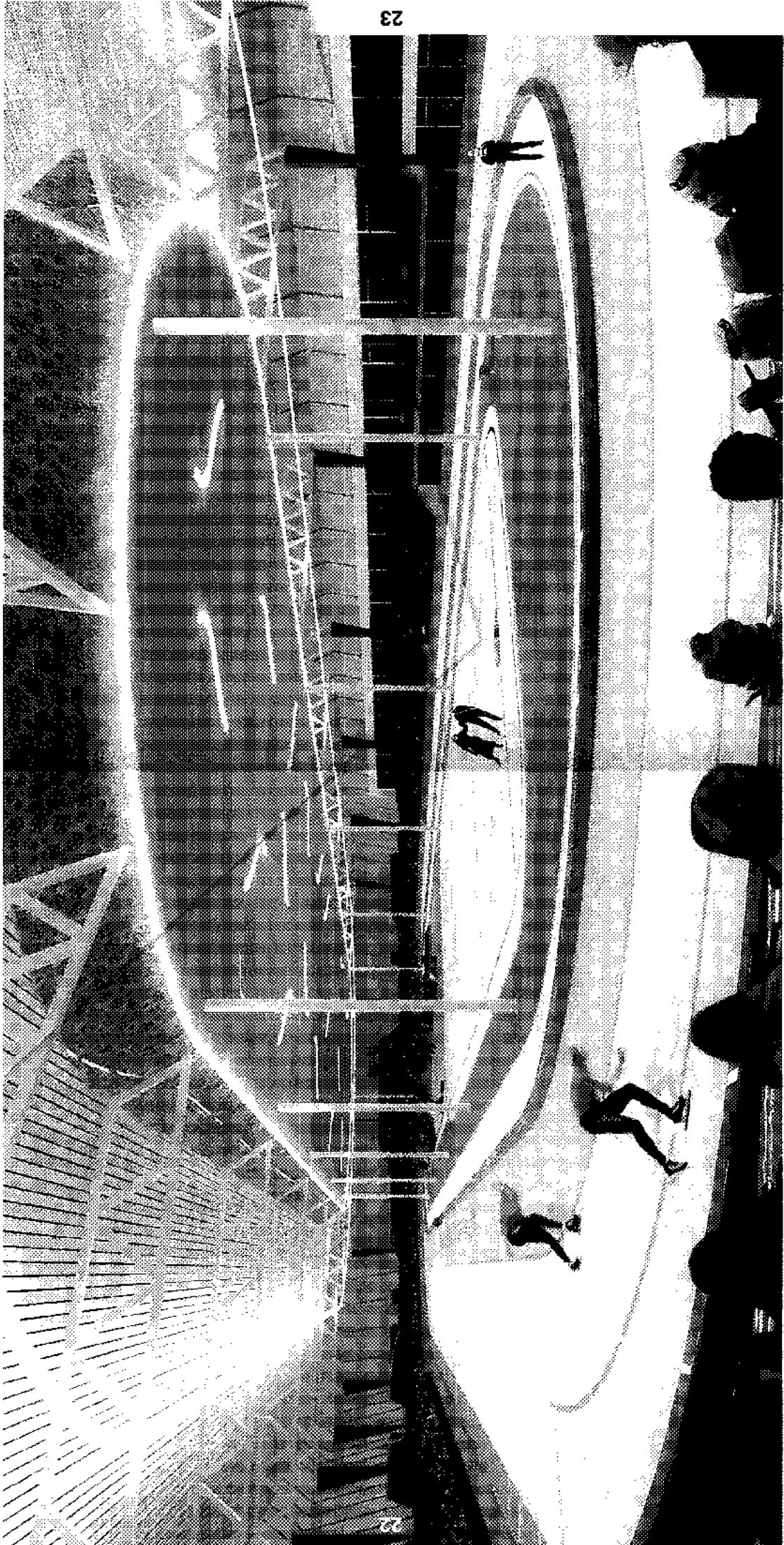
De meeste bezoekers komen vanuit Groningen en de omgeving van het ITC. De locatie is zeer geschikt voor het ITC. Het is een ideale locatie voor het ITC. Het is een ideale locatie voor het ITC. Het is een ideale locatie voor het ITC.

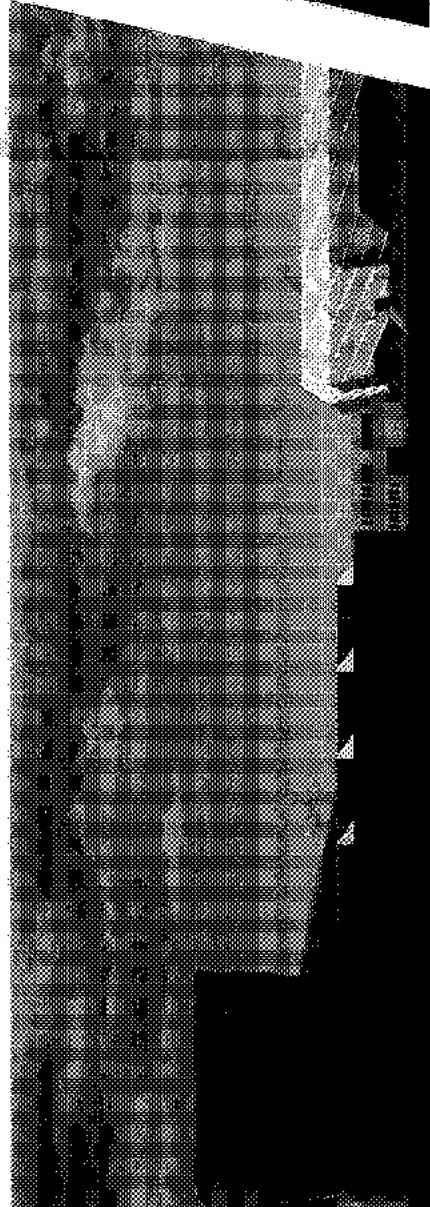
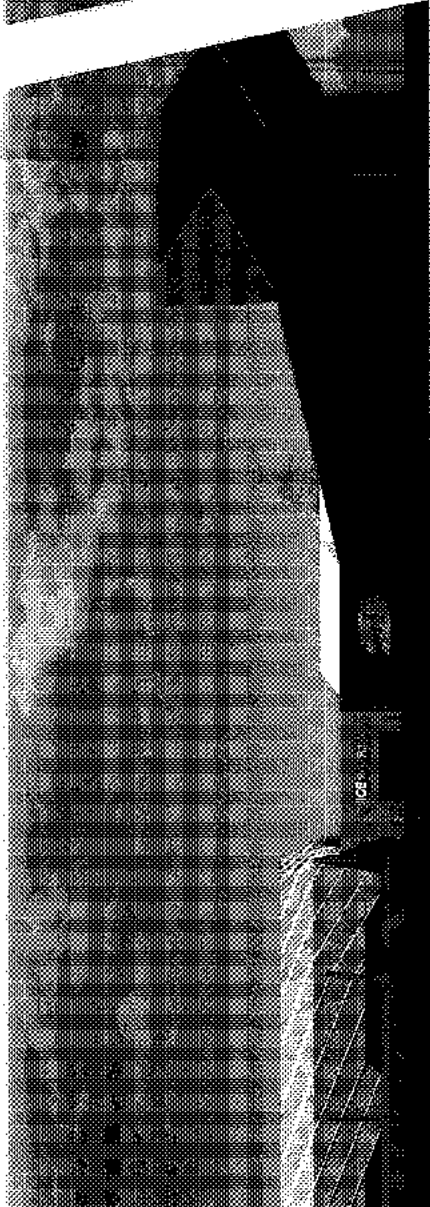
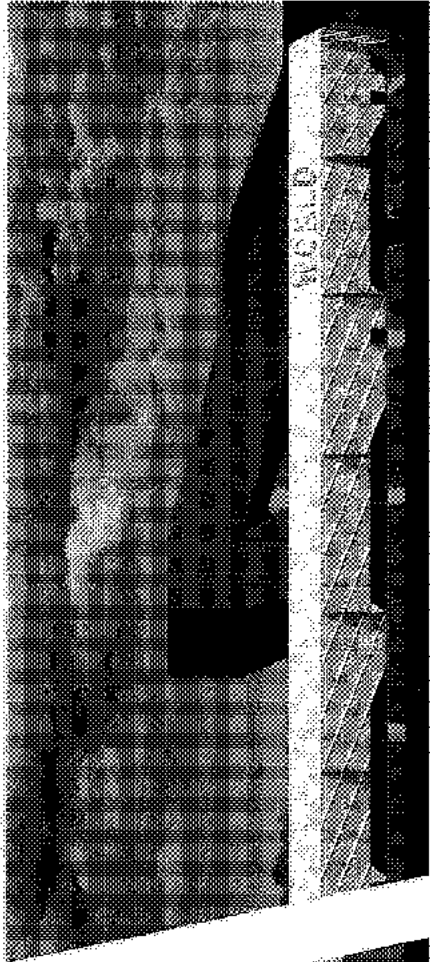
De locatie is zeer geschikt voor het ITC. Het is een ideale locatie voor het ITC. Het is een ideale locatie voor het ITC. Het is een ideale locatie voor het ITC.

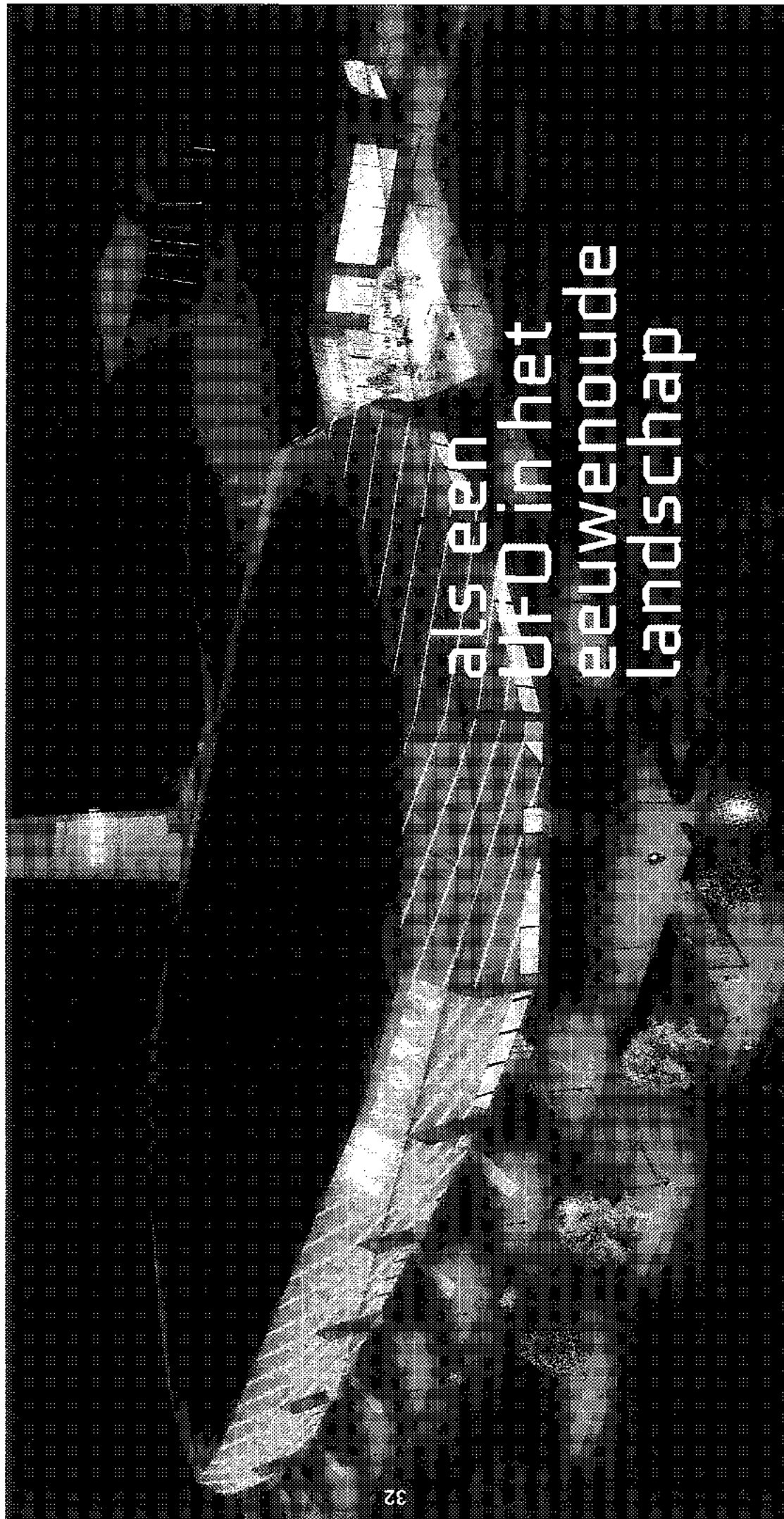
Aan de costyde van het ITC-complex aan op het prachtige beeldschone terrein, waar bij het World Drenthe met haar unieke uitstraling als een zelfde sprankelende waterdruppel op de baan in het buidelke stadje van de stad. Het is een ideale locatie voor het ITC. Het is een ideale locatie voor het ITC.

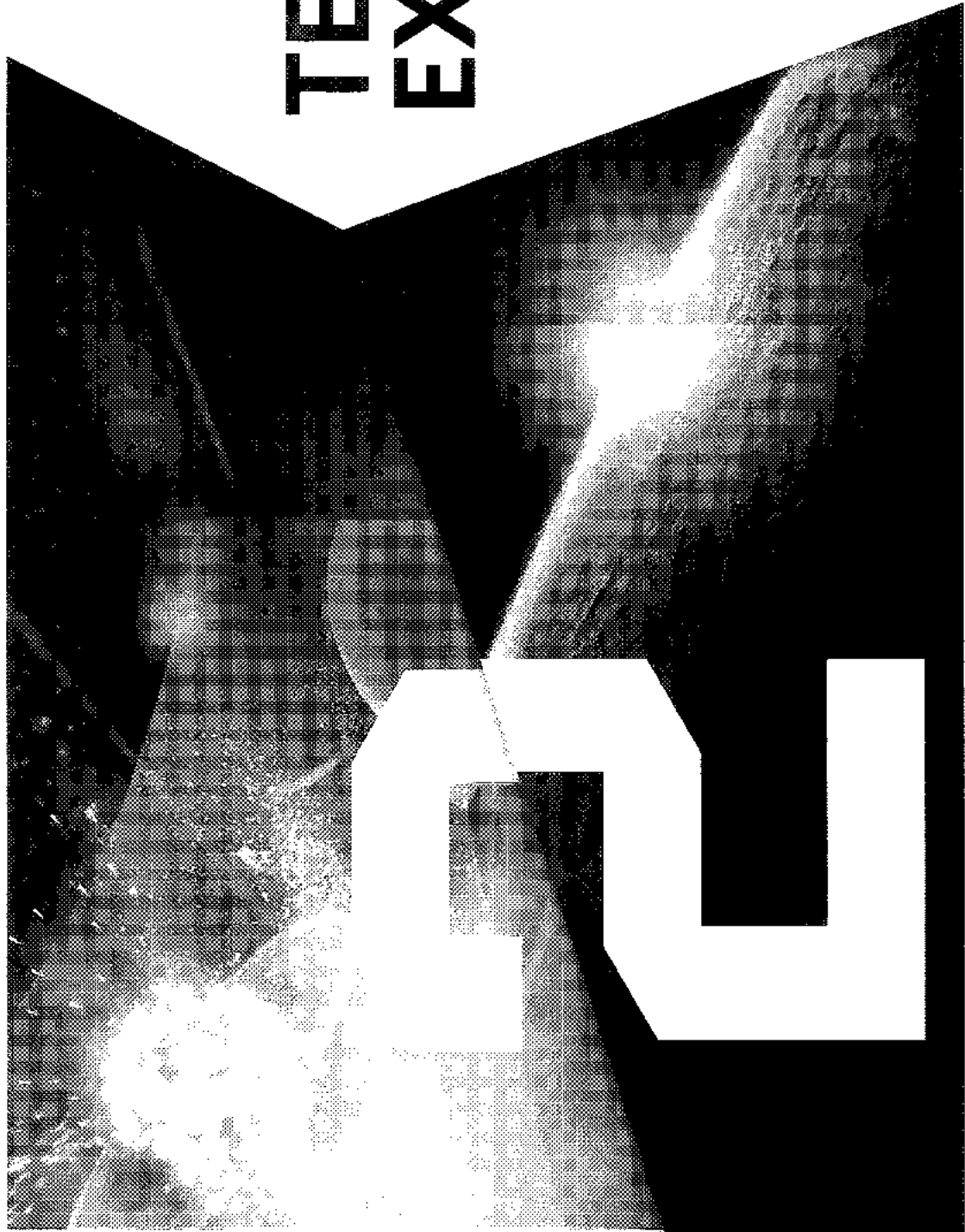

als een
naar sp
DFD in het
eewenoude
landschap

TERRA EXPERIENCE

“WAT ZEG JE?”

Naar het middelpunt der aarde? Wat ga je daar doen? En hoe kom je daar?”

“Ha ha, we gaan naar Ice World Drenthe, naar Terra Experience. Naar de perkmal luisteren. En meer te weten te komen over de prehistorie, de dinosaurussen en de vorming van de continenten. Het is een attractie 3.0. Wist je dat niet?”

WAAROM TERRA EXPERIENCE?

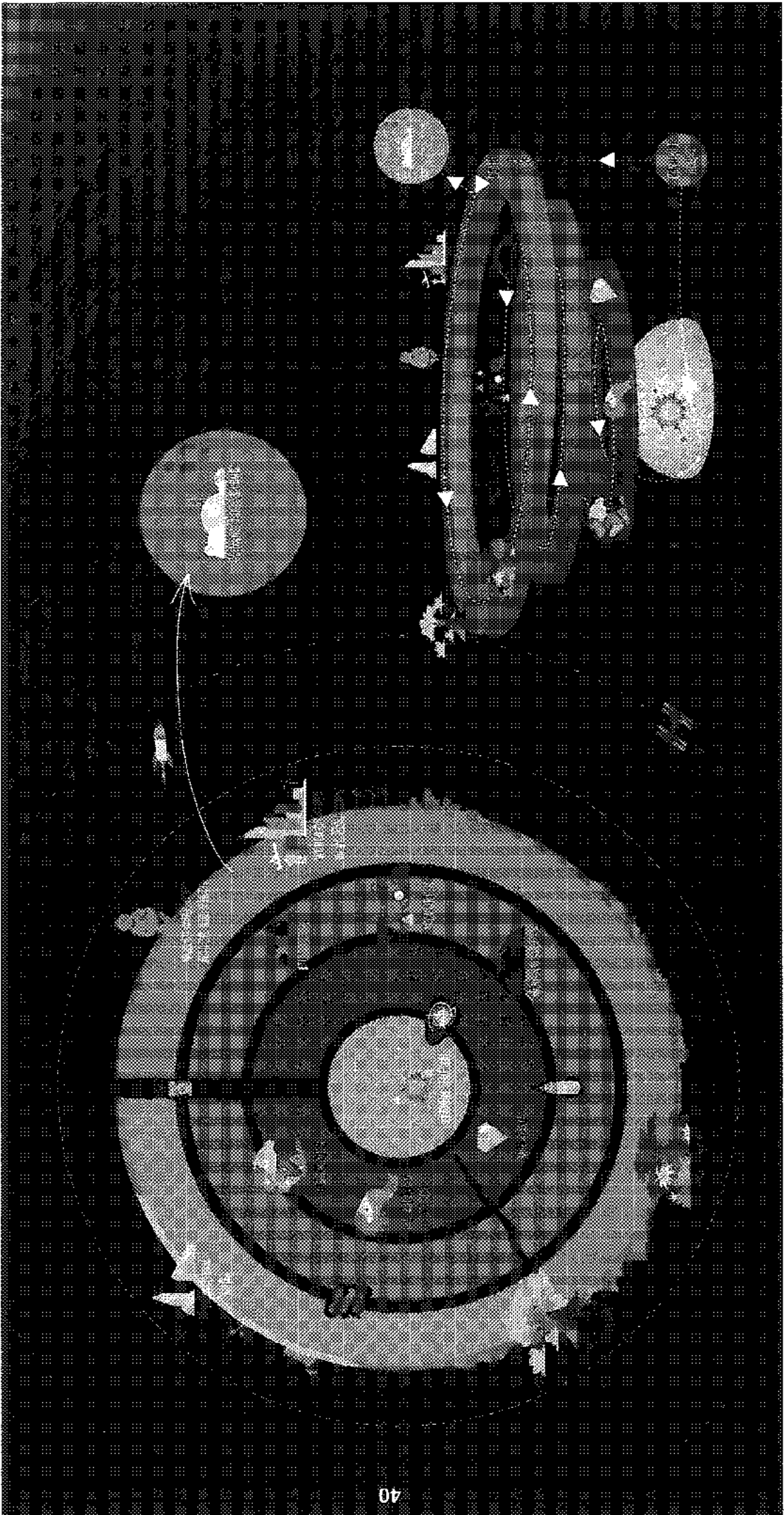
Hierbij worden de laatste en laatste oorzaken van de wereldwijde klimaatverandering en de gevolgen daarvan besproken. Het is belangrijk om te weten dat de klimaatverandering niet alleen een globaal probleem is, maar ook een lokaal probleem. Het is belangrijk om te weten dat de klimaatverandering niet alleen een globaal probleem is, maar ook een lokaal probleem. Het is belangrijk om te weten dat de klimaatverandering niet alleen een globaal probleem is, maar ook een lokaal probleem.

Hierbij worden de laatste en laatste oorzaken van de wereldwijde klimaatverandering en de gevolgen daarvan besproken. Het is belangrijk om te weten dat de klimaatverandering niet alleen een globaal probleem is, maar ook een lokaal probleem. Het is belangrijk om te weten dat de klimaatverandering niet alleen een globaal probleem is, maar ook een lokaal probleem.

Hierbij worden de laatste en laatste oorzaken van de wereldwijde klimaatverandering en de gevolgen daarvan besproken. Het is belangrijk om te weten dat de klimaatverandering niet alleen een globaal probleem is, maar ook een lokaal probleem. Het is belangrijk om te weten dat de klimaatverandering niet alleen een globaal probleem is, maar ook een lokaal probleem.

hier maken bezoekers een reis naar het middenpunt van de aarde

TERRA EXPERIENCE: ACTUELE THEMA'S

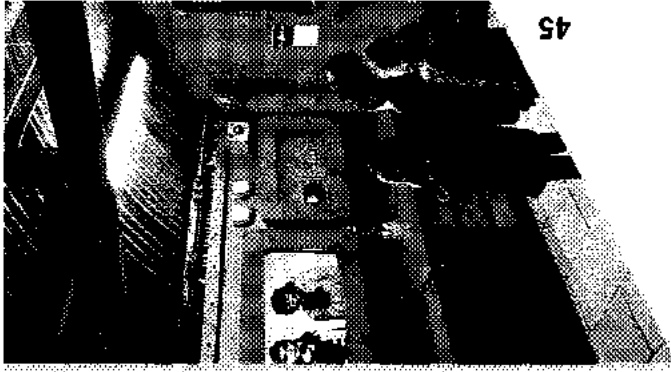
De toekomst van de stad
De toekomst van de stad is een thema dat de aandacht trekt van architecten, stedenbouwkundigen en beleidsmakers. Het gaat om de vraag hoe we de stad van nu kunnen vormgeven voor de toekomst, met aandacht voor duurzaamheid, inclusiviteit en innovatie.

De toekomst van de stad
De toekomst van de stad is een thema dat de aandacht trekt van architecten, stedenbouwkundigen en beleidsmakers. Het gaat om de vraag hoe we de stad van nu kunnen vormgeven voor de toekomst, met aandacht voor duurzaamheid, inclusiviteit en innovatie.

De toekomst van de stad
De toekomst van de stad is een thema dat de aandacht trekt van architecten, stedenbouwkundigen en beleidsmakers. Het gaat om de vraag hoe we de stad van nu kunnen vormgeven voor de toekomst, met aandacht voor duurzaamheid, inclusiviteit en innovatie.

TECHNIEK, INNOVATIE EN DUURZAAMHEID

De programmering van Terra Experience sluit aan bij de technische ontwikkelingen in het gebouw. Het gebied van duurzaamheid, techniek en innovatie. Samen met deze aspecten wordt een spectaculair duurzaam, innovatief en leefbaar gebouw ontwikkeld. Het gebied van duurzaamheid, techniek en innovatie. Samen met deze aspecten wordt een spectaculair duurzaam, innovatief en leefbaar gebouw ontwikkeld.

TERRA Experience richt zich nationaal en internationaal op diverse bedrijfstakken, waaronder landbouw, distributie, bedrijfswaars, overheid en wettelijke instellingen

TERRA Experience heeft een schoolreisje en is tegelertijd een inspirerende plek voor business. In business meet het, tentoonstellingen, productdemonstratie, evenementen. Het concept is toegankelijk voor mensen van verschillende leeftijden en verschillende opleidingsniveaus. De doelgroep leeftijd ligt tussen 8 en 80 jaar

Met haar ervaring en uitgebreide vinkelen richt TERRA Experience zich op professionals, of de veldwerkers die zijn gekoppeld, verduidelijkt en biedt informatie, zowel nationaal als internationaal

DOELGROEPEN
TERRA
EXPERIENCE

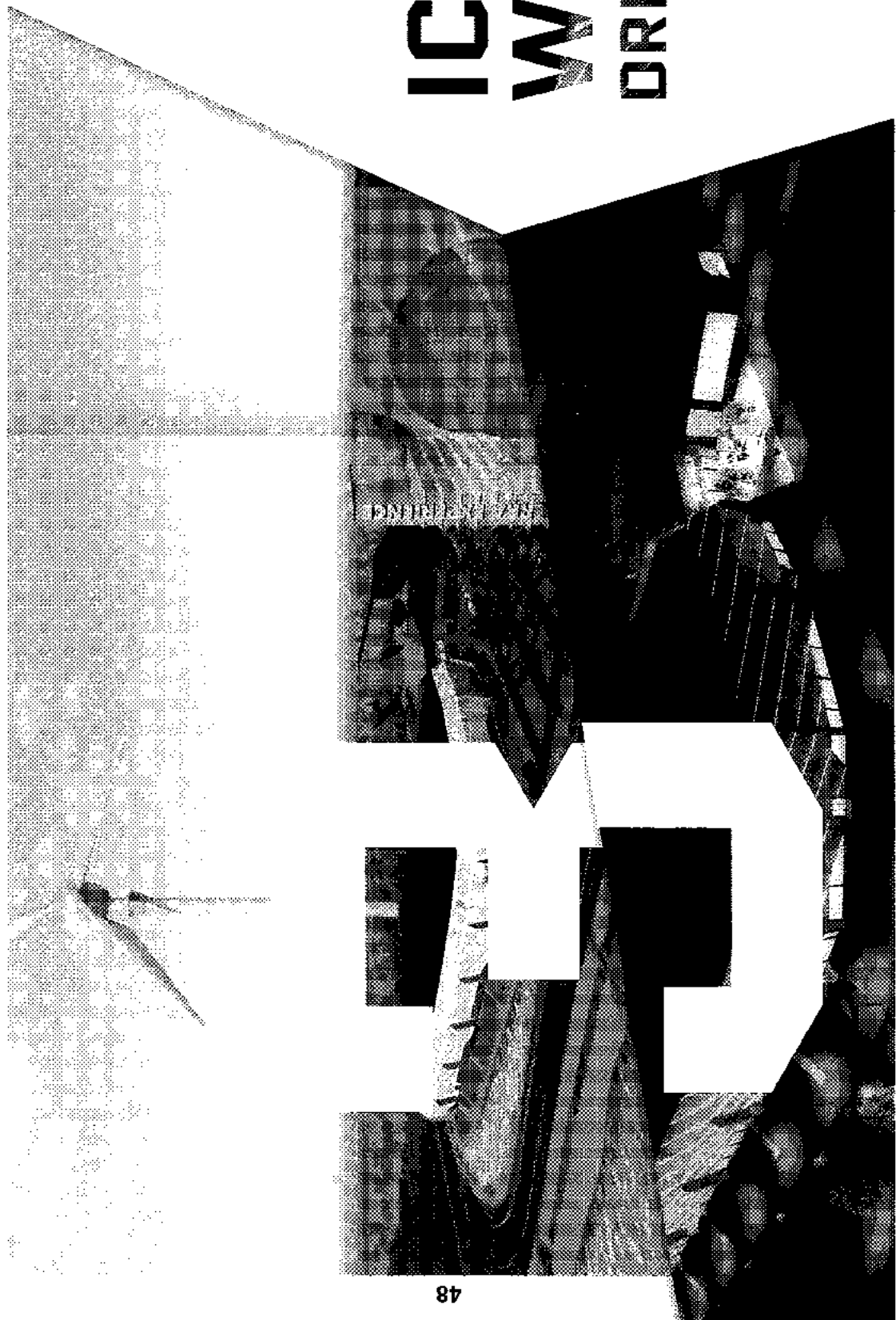

LOOK & FEEL
TERRA
EXPERIENCE

Het gebouw van "TERRA Experience" staat in het centrum van de grote wereld, is volledig beschikbaar voor de regio. Het gebouw staat op een podium waarin diverse publieke functies naar het veld worden verworven. Het "TERRA Experience" complex is de voorstelling van een wereldwijd netwerk van evenementen, het netwerk, de standplaatsen en de voorwaarts worden allen verbonden met de "TERRA Experience". Dit is de architectonische presentatie die, zoals in het gebouw, met een vakkundig en/of op de omgeving

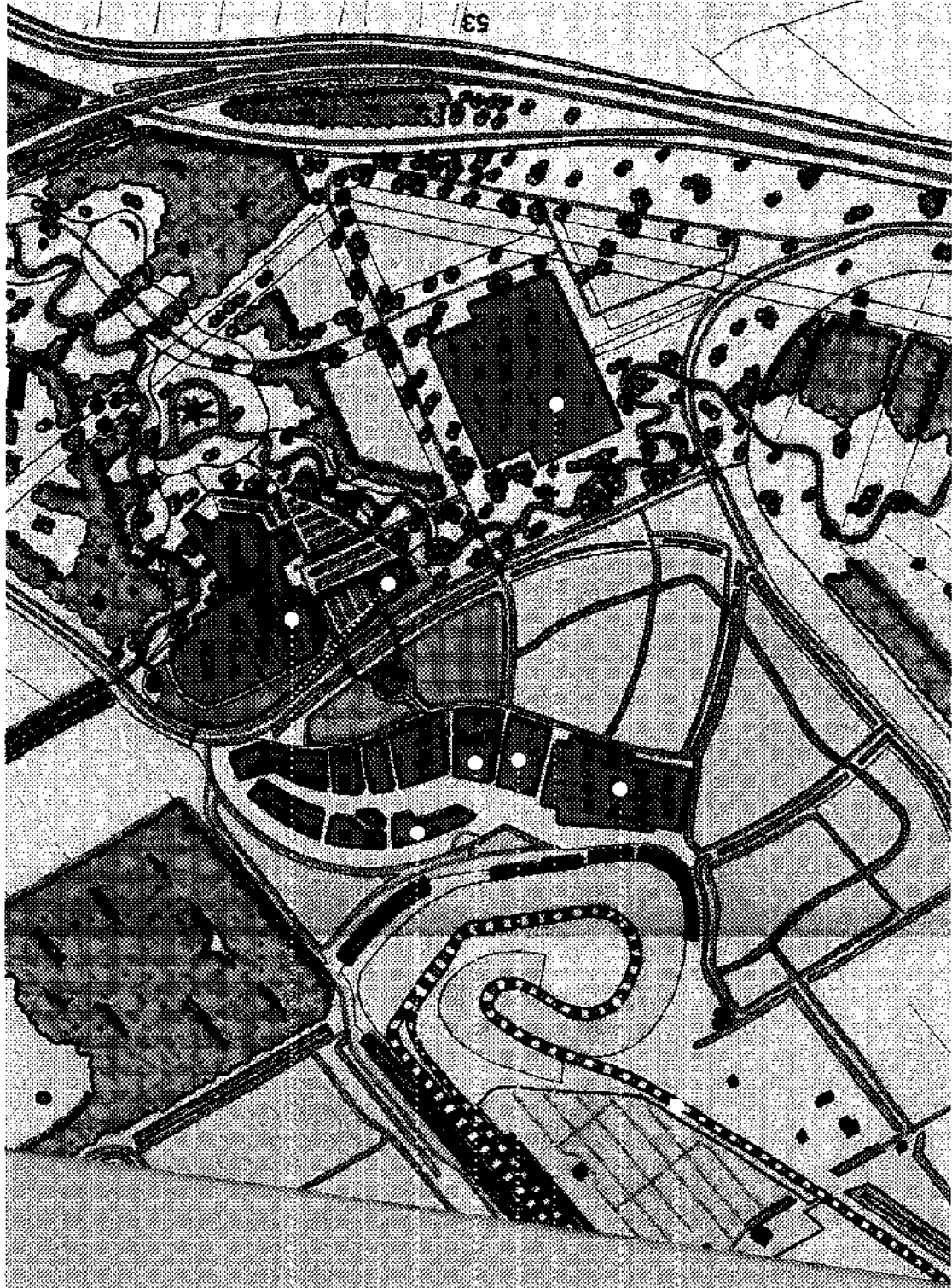

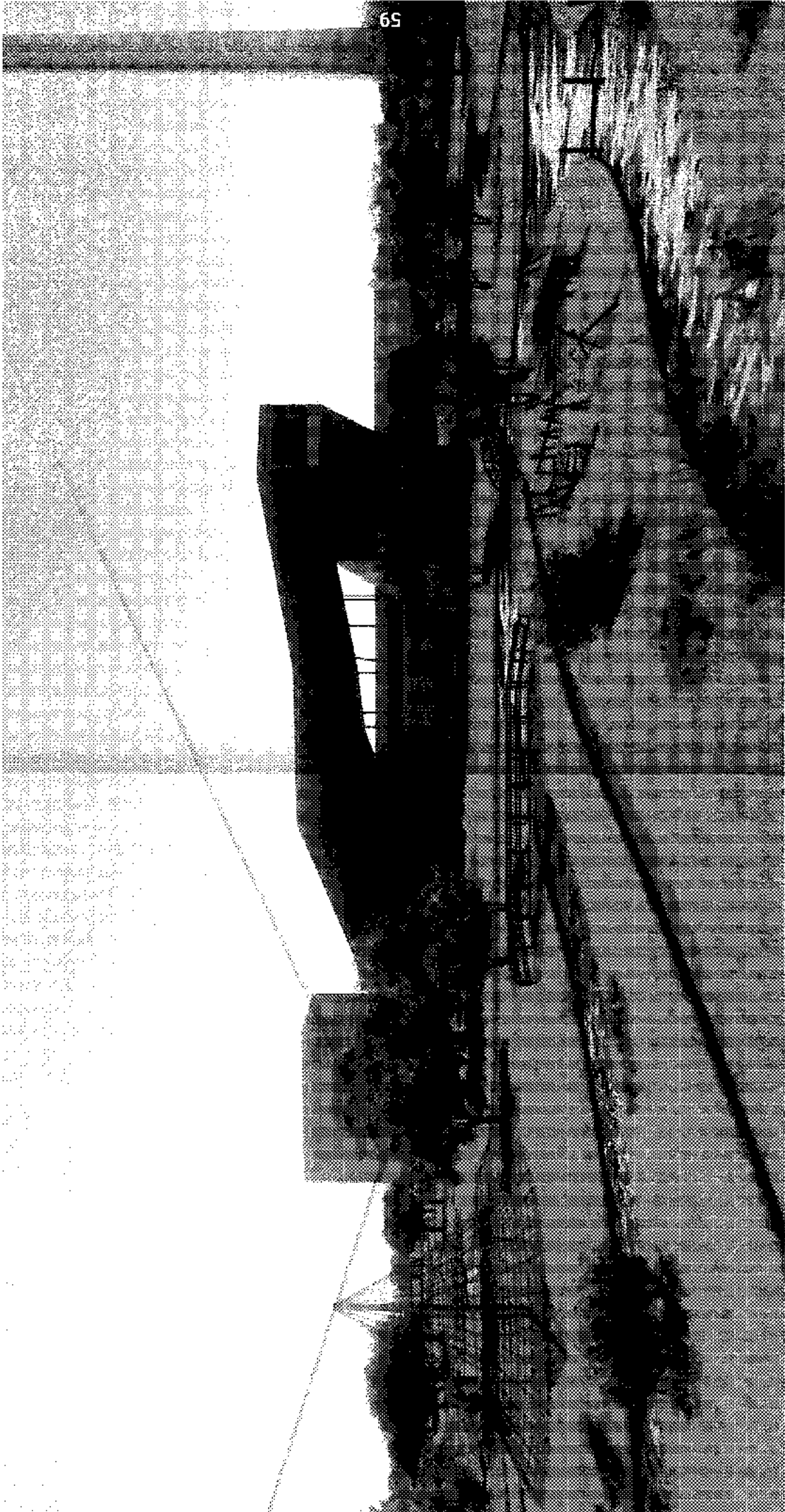
ICE WORLD DRENTHE

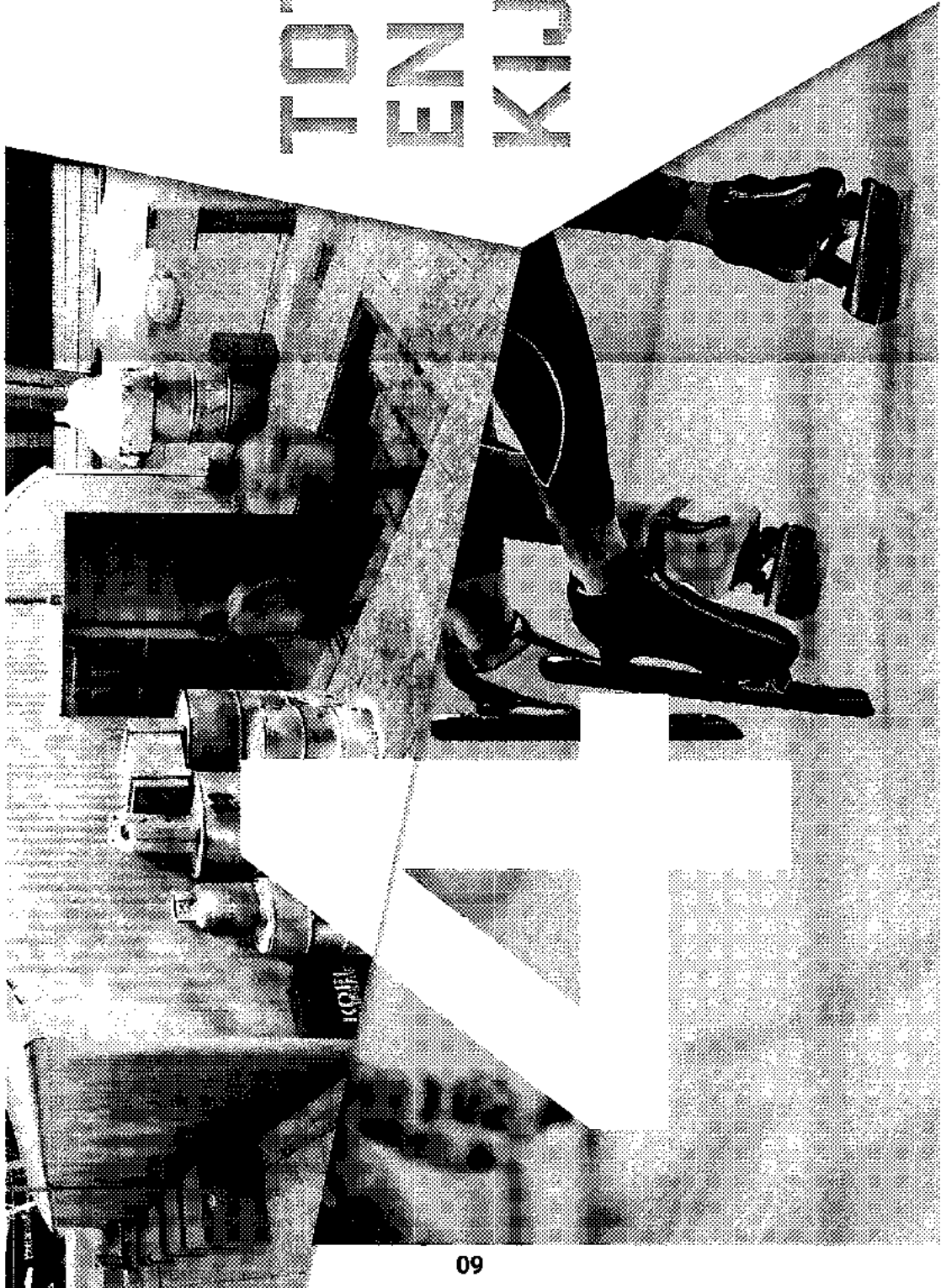
"Ga je nog iets
leuks doen dit
weekend?"

"Nou en of, we gaan naar Ice World
Drenthe. Zaterdag ga ik schaatsen,
de kinderen gaan ijsklimmen,
en mijn man bezoekt een beurs
in de TT Hall. Zondag gaan we
shoppen in het FOC en daarna met
elkaar naar Terra Experience. De
binnenstad en het Drents Museum
staan eveneens op het programma.
En jullie? Ook plannen? Ah, leuk,
jullie gaan mee!"

TOT SLOT EN VOORUIT- KIJKEND

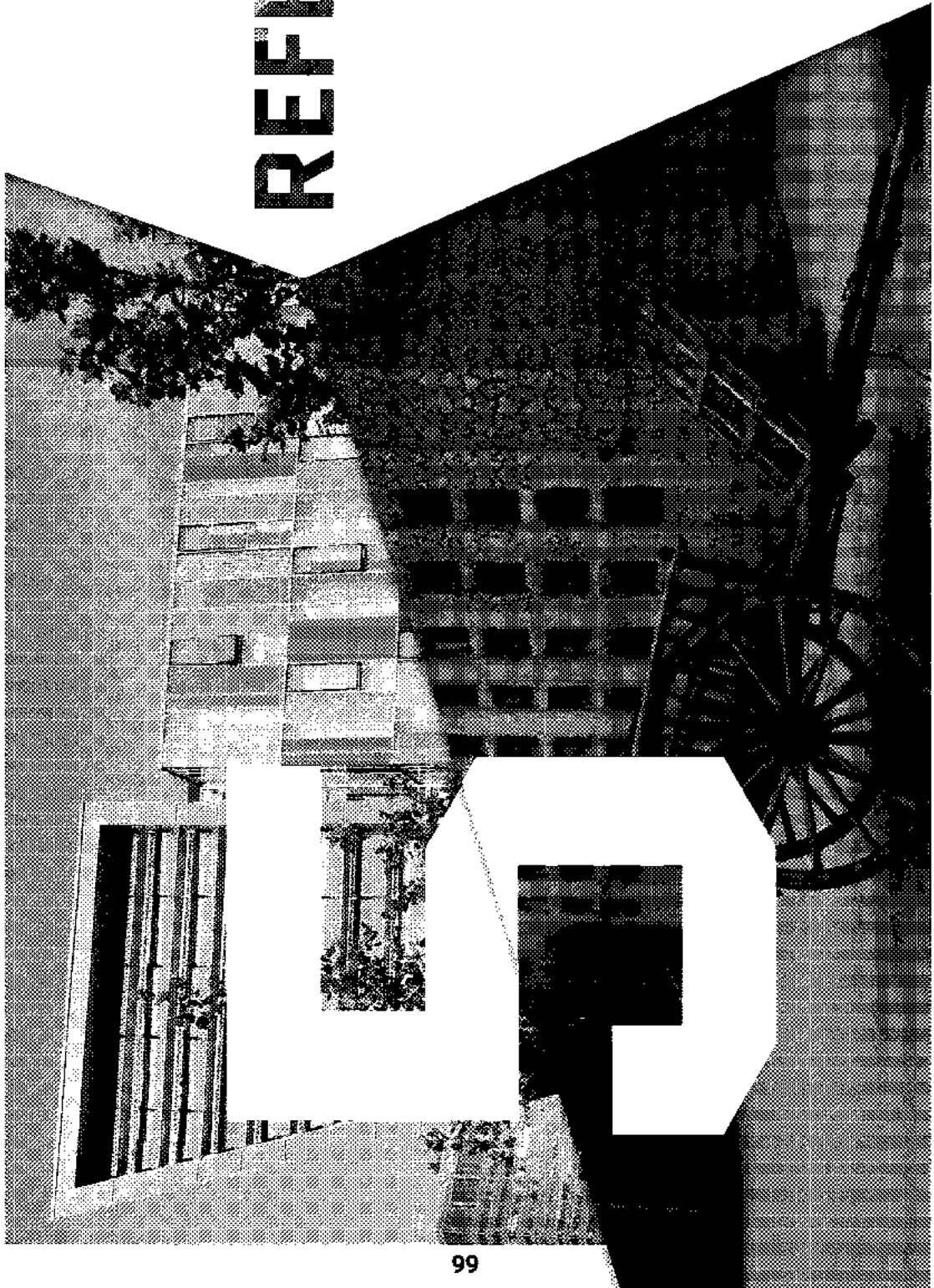
De verpak van het proces is er, gemeen-
 licht project te begeleiden en om het juist.
 richtert beslissingen te nemen welke
 een oorspronkelijk ontwerp voor een
 verandering ontstaat. Het kan zijn: een
 proces, maar de planning van het ontwerp
 wordt erin ontwikkeld op een bepaalde
 met een aantal belangrijke relaties met de
 ontwikkelde.

Verder wordt er veel aandacht gegeven aan de
 proces- en financiële aspecten. Het is belangrijk
 te weten hoe het proces kan worden
 gemaakt en hoe het kan worden
 gemaakt. Het is belangrijk om te weten
 hoe het proces kan worden gemaakt.
 Het is belangrijk om te weten hoe het
 proces kan worden gemaakt. Het is
 belangrijk om te weten hoe het proces
 kan worden gemaakt. Het is belangrijk
 om te weten hoe het proces kan worden
 gemaakt. Het is belangrijk om te weten
 hoe het proces kan worden gemaakt.

- In samenwerking met de projectgroep wordt het
 plan door de projectgroep bevestigd en de
 projectgroep bevestigd.
- In samenwerking met de projectgroep wordt het
 plan door de projectgroep bevestigd en de
 projectgroep bevestigd.
- In samenwerking met de projectgroep wordt het
 plan door de projectgroep bevestigd en de
 projectgroep bevestigd.
- In samenwerking met de projectgroep wordt het
 plan door de projectgroep bevestigd en de
 projectgroep bevestigd.
- In samenwerking met de projectgroep wordt het
 plan door de projectgroep bevestigd en de
 projectgroep bevestigd.
- In samenwerking met de projectgroep wordt het
 plan door de projectgroep bevestigd en de
 projectgroep bevestigd.
- In samenwerking met de projectgroep wordt het
 plan door de projectgroep bevestigd en de
 projectgroep bevestigd.

Als u wilt weten hoe het proces kan worden
 gemaakt, kan u contact opnemen met de
 projectgroep. Het is belangrijk om te weten
 hoe het proces kan worden gemaakt.

REFERENTIES

VOLKER- WESSELS

VolkerWessels is de partner bij de bouw van de modernste en de sterkste brug op het gebied van de bouw, verkeer, veiligheid, energie en communicatievoorzieningen. VolkerWessels is een voorburch van innovatie op het gebied van ontwerp, constructie, beheer en onderhoud van infrastructuur, waterbouw, energiebouw, vliegveiligheid, vliegvelden, haven- en scheepvaartfaciliteiten. Ook in deze sector worden wij steeds meer en meer betrokken bij de realisatie van de meest uitdagende projecten. VolkerWessels heeft een rijk scala aan diensten en producten, die worden ondersteund door een wereldwijd netwerk van lokale kantoren en regionale projectteams. De organisatie is opgericht in 1998 en heeft inmiddels meer dan 100 kantoren wereldwijd. De organisatie is een onderdeel van de Nederlandse Aannemersvereniging (NAV).

MPEERINUM

WILDLANDS ADVENTURE ZOO EMMEN

Aan de rand van het zoobosch van Emmen heeft VolkerWessels het nieuwe belevingspark Emmen ontwikkeld. Dit levert passend het Belevingspark Emmen, waar het concept van de nieuwe park is afgeleid van de natuur en de verkenning van de natuur. Het park is een combinatie van een natuurpark, een educatief park, en een recreatieve vakantiebestemming.

Het park bestaat uit een 3,1 hectare groot gebied met een oppervlakte van 3,1 hectare. Het park is ontwikkeld in samenwerking met de gemeente Emmen. Het concept van het park is gebaseerd op de natuur en de verkenning van de natuur. Het park is een combinatie van een natuurpark, een educatief park, en een recreatieve vakantiebestemming.

Emmen is een gemeente die zich bezighoudt met de ontwikkeling van de stad. Het park is een combinatie van een natuurpark, een educatief park, en een recreatieve vakantiebestemming. Het park is ontwikkeld in samenwerking met de gemeente Emmen.

Beleef de natuur anderszins wereldwijd kun je beleven samen met entertainment. We nemen de wereld van de vliegende dieren voorbeeld. In de wereld van de vliegende dieren is de grootste vogel de kondor. De vliegende dieren zijn de grootste vogels ter wereld. De vliegende dieren zijn de grootste vogels ter wereld. De vliegende dieren zijn de grootste vogels ter wereld.

De wereld van de vliegende dieren kun je beleven samen met entertainment. We nemen de wereld van de vliegende dieren voorbeeld. In de wereld van de vliegende dieren is de grootste vogel de kondor. De vliegende dieren zijn de grootste vogels ter wereld. De vliegende dieren zijn de grootste vogels ter wereld.

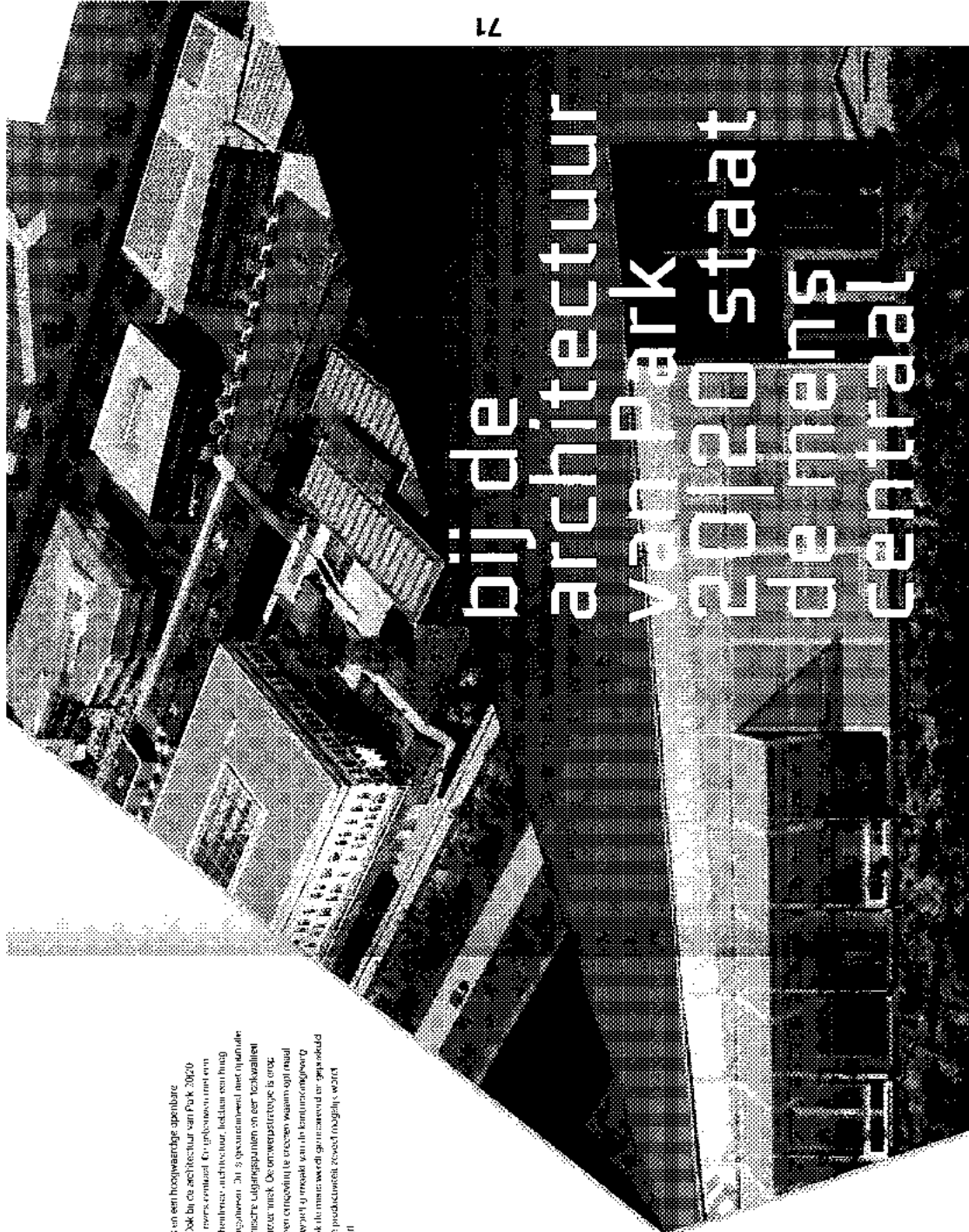
CRADLE TO CRADLE PARK 2012

Met de ontwikkeling van Park 2012 in de stadskern van de hoofdstad van Park 2012 staat de meest recente architectuur van Park 2012 centraal. Het ontwerp is een combinatie van de meest recente architectuur van Park 2012 en de meest recente architectuur van Park 2012.

De meest recente architectuur van Park 2012 is een combinatie van de meest recente architectuur van Park 2012 en de meest recente architectuur van Park 2012. Het ontwerp is een combinatie van de meest recente architectuur van Park 2012 en de meest recente architectuur van Park 2012.

De meest recente architectuur van Park 2012 is een combinatie van de meest recente architectuur van Park 2012 en de meest recente architectuur van Park 2012.

De meest recente architectuur van Park 2012 is een combinatie van de meest recente architectuur van Park 2012 en de meest recente architectuur van Park 2012.

bijde architectuur van Park 2012 staat de mens centraal

De meest recente architectuur van Park 2012 is een combinatie van de meest recente architectuur van Park 2012 en de meest recente architectuur van Park 2012.

FLORIWORLD AMSTERDAM

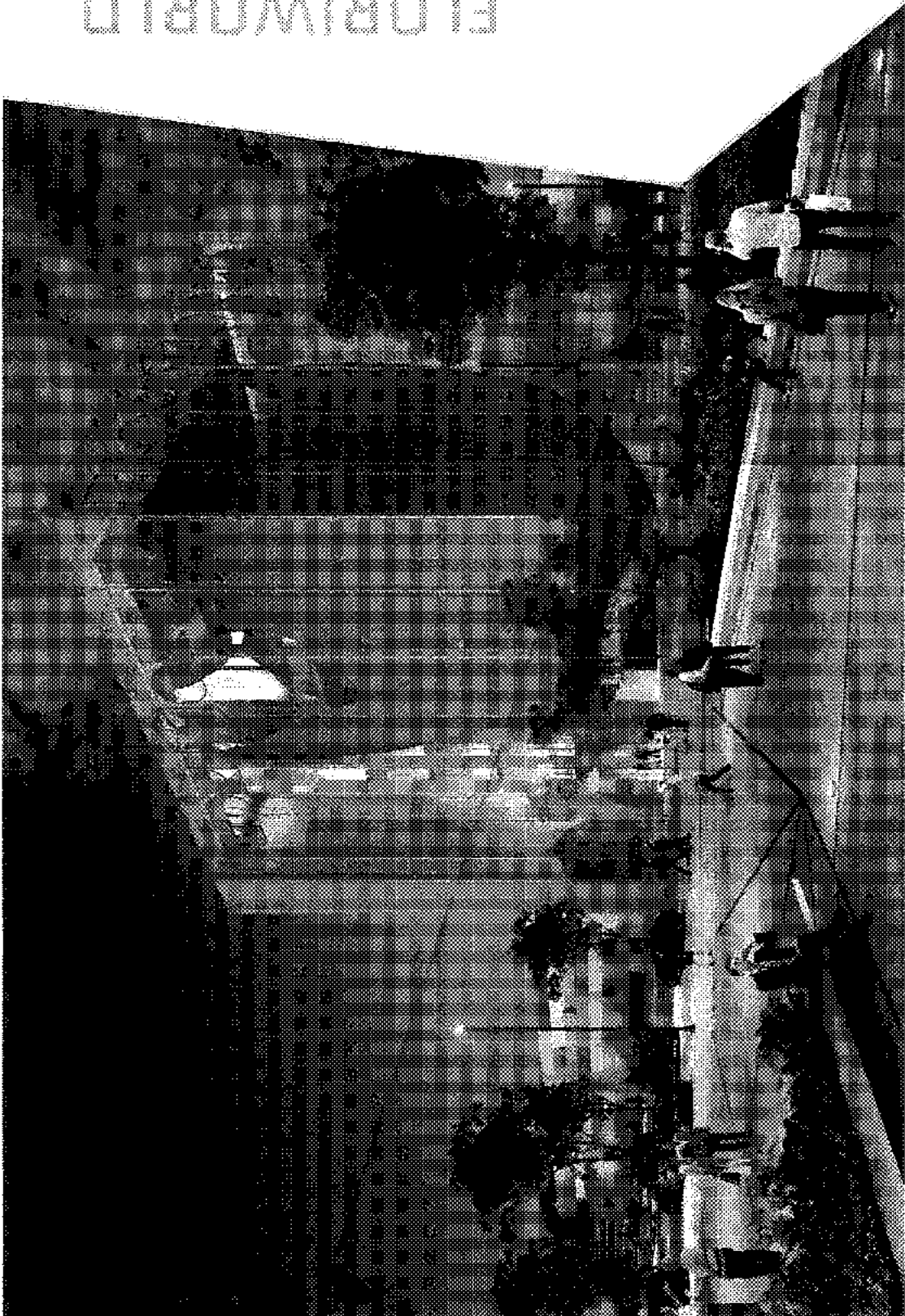
Grootlandschap van Luitpold van der Meer wordt herontwikkeld onder de naam Green Trade Center (GTC). De ontwerper van dit verschillen de architect, samen met de architecten van de andere gebouwen, ontwerpt de zonlicht en de omgeving van het gebouw. Het is een combinatie van de architectuur van de omgeving (GTC) met de oude bebouwing die de omgeving dekkend is en de bebouwing van de omgeving ontworpen door de architecten van de omgeving.

Op 15 november 2011 werd de bouw van het Green Trade Center (GTC) officieel begonnen. Dit is het eerste project van de architecten van de omgeving.

De architecten van de omgeving hebben de bouw van het Green Trade Center (GTC) officieel begonnen. Dit is het eerste project van de architecten van de omgeving.

De architecten van de omgeving hebben de bouw van het Green Trade Center (GTC) officieel begonnen. Dit is het eerste project van de architecten van de omgeving.

In de zomer van 2011 werden de bouw van het Green Trade Center (GTC) officieel begonnen. Dit is het eerste project van de architecten van de omgeving.

Gemeente Assen

ovium

Imperium BV

WAT

ICEDEL

Koenen Bouw

OEVER

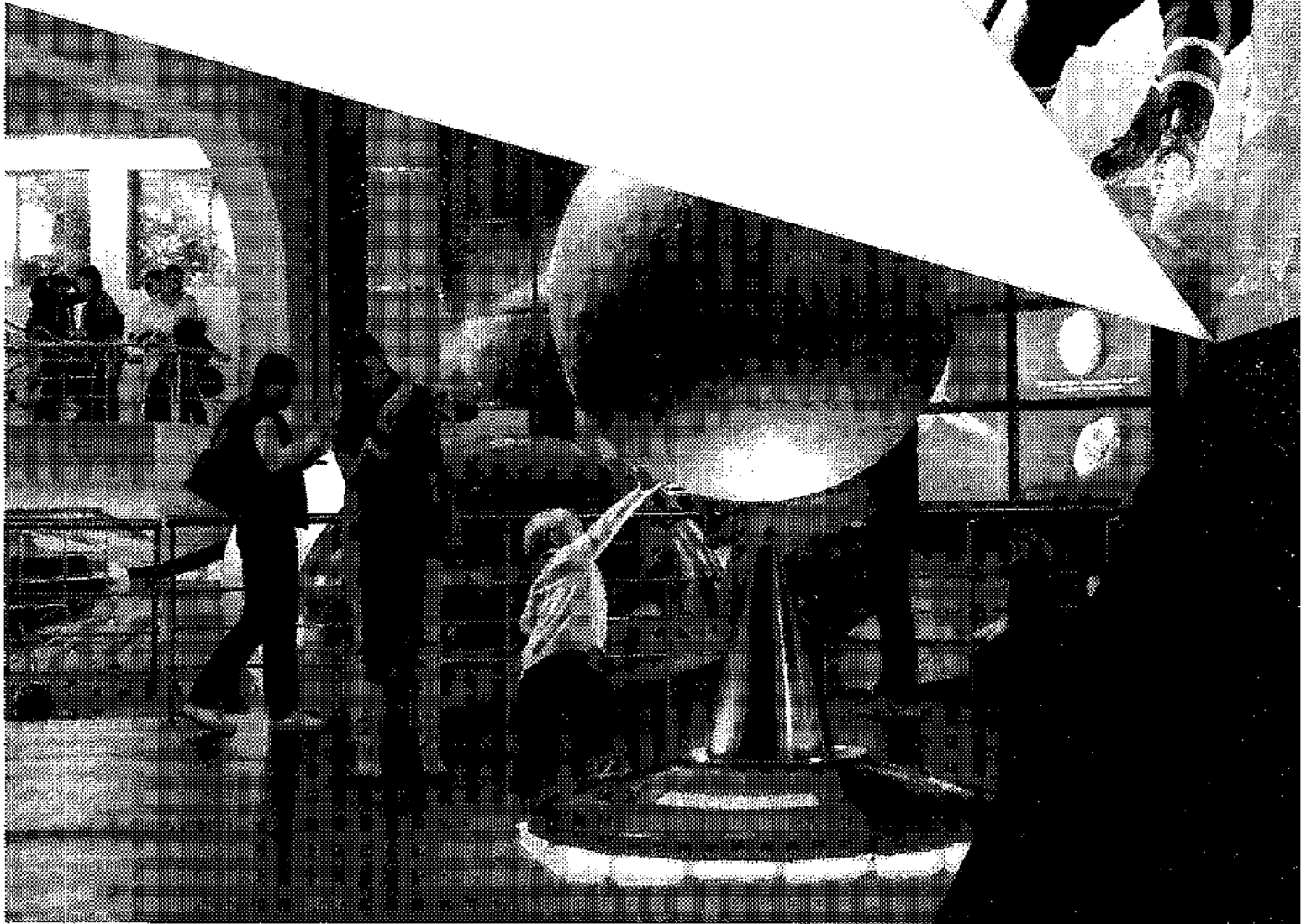
BügelHajema

BIJ BURO BOS

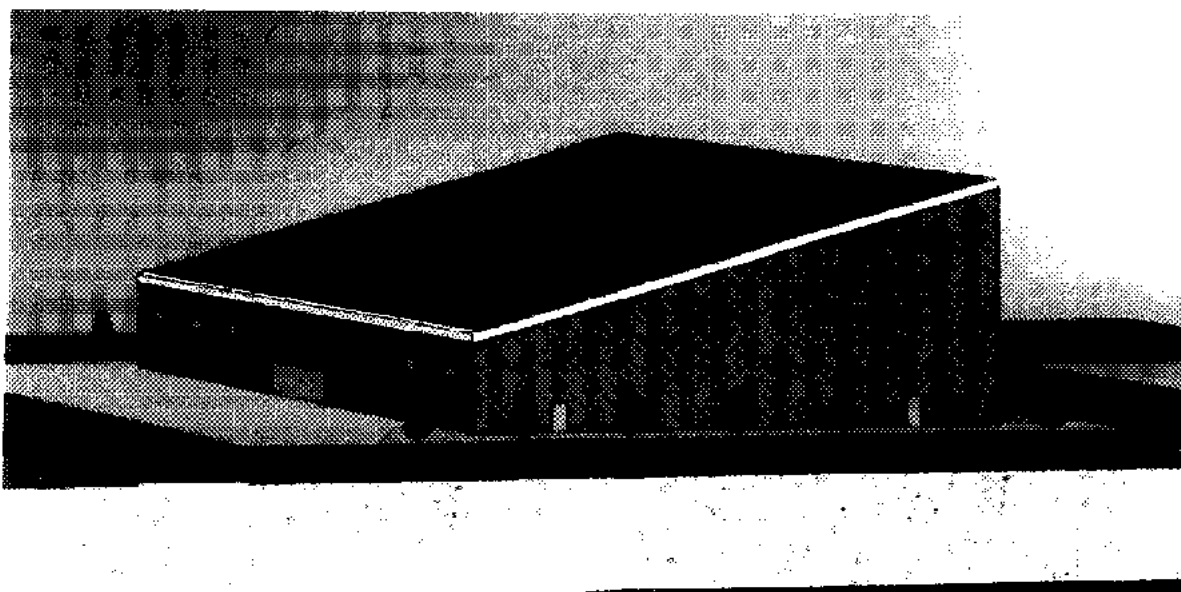
VolkerWessels
Bouw & Vastgoedontwikkeling
S.A.M.B.

Projectontwikkeling
IMPERIUM BV

Realisatie van het eerste, duurzame energieneutrale ijscomplex ter wereld

Kenniscentrum Duurzame Energie

Assen en Drenthe in beweging.

Project voor en door de regio, waar we samen trots op kunnen zijn.

Uniek door innovatie, bundeling van krachten en samenwerking.

VERTROUWLIJK

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding
1.1	Algemeen
1.2	Initiatief
1.3	Doel van het plan
Hoofdstuk 2	Energie neutraal
2.1	Innovatief, duurzaam en energie neutraal (energiepositief)
2.2	Uniek plan met unieke samenwerking
2.3	Kenniscentrum Duurzame Energie
2.3.1	IJscapex als opleidingsinstituut voor duurzame energie
2.3.2	Grensoverschrijdend leerproject
2.3.3	Opleidingsinstituut voor onderwijs
2.3.4	Inzicht in duurzaamheid
Hoofdstuk 3	Ruimte voor kunstijs binnen het complex
3.1	Inleiding ruimte voor kunstijs
3.1.1	Kunstijs in Drenthe/Assen
3.1.2	Geschiedenis kunstijs in Drenthe
3.2	Waarom een ijscomplex
3.3	Doelgroep ijscomplex
3.3.1	Gebruikersgroepen
3.4	Verenigingsontwikkelingen
3.5	Benodigde bezoekers
3.6	Verzorgingsgebied van een ijscomplex
3.7	Behoeftes recreatief en overig bezoek
3.8	Ontwikkelingen binnen de schaatssport
Hoofdstuk 4	Kosten voor kunstijs
4.1	Inleiding kosten voor kunstijs
4.2	Opbrengsten van het complex
Hoofdstuk 5	Unieke samenwerking en bundeling van krachten
5.1	Samenwerking (schaats)disciplines
5.2	Samenwerking met het onderwijs
5.3	Invulling van overheidsdoelen door realisatie uniek (ijs)complex
5.3.1	Maatschappelijk belang
5.3.2	Duurzaamheid en innovatie
5.3.3	Werkgelegenheid
Hoofdstuk 6	Samenvatting

De volgende bijlagen zijn toegevoegd aan dit plan:

Bijlage 1; Samenvatting van de energieberekening

Bijlage 2; Winstgevendheidsberekening

Bijlage 3; Eerste ontwerpen ijscomplex

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Algemeen

Voor u ligt een plan met als doel het realiseren van het eerste energieneutrale ijscomplex ter wereld op Drentse bodem.

Een plan dat laat zien dat de provincie Drenthe en de regio Assen op gebied van duurzame energie en innovatieve ontwikkelingen rondom beheersing van energie een pionier is. Het plan is niet alleen uniek omdat het eerste energieneutrale ijscomplex gerealiseerd kan worden, maar ook vanwege de unieke samenwerking om tot realisatie te komen. Dit project zal door samenwerking en bundeling van krachten, met liefhebbers van ijssporten, bedrijven, onderwijs en overheden, op het gebied van regionale, landelijke, Europese en zelfs wereldwijde innovatie, een voorbeeld zijn.

Bundeling van krachten, samenwerking, denken in mogelijkheden en grensoverschrijdend denken liggen ten grondslag aan dit plan.

1.2 Initiatief

Als liefhebbers van diverse ijssporten zijn wij in 2013 gestart om de mogelijkheden tot realisatie van een 30x60mtr ijsbaan te onderzoeken. Dit vanuit de behoefte om weer een ijsbaan te realiseren met een baan van 30x60mtr ijs in Assen. Na diverse bijeenkomsten met (mogelijke) belanghebbenden in ijs en een aantal gerelateerde onderzoeken en peilingen, hebben we geconcludeerd, dat alleen binnen een innovatief, duurzaam, energieneutraal en multidisciplinair ijscomplex een rendabele exploitatie realiseerbaar is.

De sluiting van de 400mtr baan bij de Bonte Wever (verder te noemen DBW) te Assen, uiterlijk 2016, alsmede de acties en reacties die deze mededeling tot gevolg heeft gehad ondersteunen de conclusie dat het nieuwe ijscomplex voorziet in een behoefte aan ijs en draagvlak zal creëren bij alle gebruikers van ijs.

1.3 Doel van het plan

Het doel van het plan is door middel van bundeling van krachten, samenwerking van diverse partijen een wereldwijd uniek energieneutraal en duurzaam ijscomplex te realiseren. Een ijscomplex waar alle ijssporters binnen een gezond sportklimaat op recreatief of competitief niveau zich kunnen ontwikkelen tot de sporter die zij willen zijn.

Naast het sportieve doel zal door de realisatie van dit unieke plan een kenniscentrum duurzame energie ontstaan. Een kenniscentrum waar ondernemers, onderwijs, overheid, maar ook burgers kennis op kunnen doen in relatie tot duurzame energie.

Binnen het complex zal ruimte beschikbaar zijn voor de diverse partijen op het gebied van duurzame energie.

Het totale complex zal naast samenhang van de diverse ijssporten ook een kenniscentrum van duurzaamheids experts zijn.

Hoofdstuk 2 Energieneutraal

2.1 Innovatief, duurzaam en energieneutraal (energiepositief)

Het is algemeen bekend dat de energiekosten één van de grootste kostenpost van een kunstijsbaan is. Dit geldt met name voor de 'oude' banen, maar ook bij de recentelijk gebouwde ijsbanen (Hoorn, Enschede, Breda) zijn de energiekosten nog steeds aanzienlijk. Ook de nieuwe Eifstedenhal in Leeuwarden zal niet volledig energieneutraal worden. Zolang er geen energieneutrale ijsbanen in Nederland gerealiseerd zijn is er een logische aanname, dat een ijsbaan moeilijk rendabel te maken is, laat staan winstgevend kan zijn. Door de kennis en expertise die binnen de werkgroep aanwezig is en de contacten met o.a. Leeuwarden, Hoorn en Enschede is een onderzoek gestart naar mogelijkheden om de energiekosten te verlagen, waardoor een rendabel ijscomplex wel realiseerbaar is. We kunnen concluderen dat dit hét plan is, waarbij het eerste energieneutrale (eigenlijk energiepositieve) ijscomplex ter wereld gerealiseerd kan worden en daardoor zelfstandig rendabel in exploitatie zal zijn. Door het complex te realiseren met het dak op het zuiden georiënteerd onder een hellingshoek van 15° en de toepassing van overige innovatieve technieken m.b.t. energiebeheersing is zelfs een positief energieresultaat mogelijk

Inmiddels zijn er diverse ondernemingen en onderwijsinstellingen op het gebied van innovatie en duurzaamheid geïnformeerd over dit plan. Samenwerking tot uitvoering en realisatie begint hierdoor reeds vorm te krijgen.

Daarnaast kunnen we aangeven dat de investeerder (Cedel/MuusDontje) voor de complete energiecentrale van het ijscomplex betrokken is bij dit plan. Geprognosticeerde investering energiecentrale € 3.000.000,-.

Bijlage 1 en 2 ondersteunen de energieberekening en winstgevendheid.

2.2 Uniek plan met unieke samenwerking

Zoals in 2.1 al is uitgelegd, is het plan door het toepassen van nieuwe technieken op het gebied van duurzaamheid al uniek.

Echter voor de realisatie gaan we een stap verder door middel van samenwerking met regionale ondernemingen, onderwijsinstellingen en overheden. Door het bundelen van krachten en het gebruik maken van elkaars expertise kunnen de kosten van de realisatie, maar ook de exploitatie zo rendabel en beheersbaar mogelijk blijven.

Dit duurzaamheidsproject is door al haar componenten zo uniek dat het zich zeer goed Europees, maar zeker ook wereldwijd 'verkoopt'.

Door de samenwerking van de diverse partijen zetten we niet alleen de "verloren" ijssporten weer stevig op de Drentse kaart, maar ook de kennis en expertise van de regio op zelfs de internationale kaart. Gezamenlijk kunnen we laten zien hoe innovatief Drenthe is.

Uiteraard hebben is ook reeds nagedacht over wie mogelijke partners kunnen zijn. Met een aantal van deze mogelijke partners hebben we reeds de eerste contacten gelegd waarbij samenwerking door een aantal al is toegezegd.

VERTROUWLIJK

Hierbij moet worden gedacht aan o.a.:

- Duurzame investeerders in CO2 reductie,
- Energieleveranciers,
- Enexis,
- Water Maatschappij Drenthe (WMD),
- Cedel,
- Installatiebedrijf MuusDontje,
- OptiSport,
- Samenwerking met regionale bedrijven,
- Samenwerking met regionale onderwijsinstellingen,
- Samenwerking met regionale overheden.

Krachten bundelen en gebruik maken van de expertise die in de regio aanwezig is.

2.3 Kenniscentrum Duurzame Energie

Gekoppeld aan de realisatie van het eerste energieneutrale (energiepositieve) ijscomplex ter wereld, willen we binnen het complex een kenniscentrum Duurzame Energie opzetten. Een kenniscentrum waar ondernemers, onderwijs, overheid, maar ook burgers kennis op kunnen doen in relatie tot duurzame energie.

In samenwerking met onderwijsinstellingen op verschillende niveaus, willen we binnen het nieuwe complex, ruimte bieden voor scholing, stage en het opzetten en begeleiden van diverse projecten. Op deze manier kunnen we naast het bieden van een goed recreatief en optimaal sportklimaat, ook een uniek opleidingsklimaat aanbieden waar techniek, innovatie en duurzaamheid samen komen.

Binnen het complex zal ruimte beschikbaar zijn voor partijen op het gebied van duurzame energie.

2.3.1 Opleidingsinstituut Duurzame Energie

Binnen het (ijs)complex zal een fysiek kenniscentrum duurzame energie ingericht worden.

Binnen het centrum zal het duurzame, energieneutrale aspect als leermodules worden aangeboden aan verschillende onderwijsinstellingen en onderwijsvormen.

Ontwikkeling van duurzame energie en energieneutrale projecten en het delen van deze kennis met scholieren en studenten zal binnen het kenniscentrum centraal staan.

Er wordt ruimte geboden voor het uitwerken van projectopdrachten. Door nauwe samenwerking met onderwijsinstellingen en het koppelen van kennis en lesmethoden, behoort naast de mogelijkheid tot uitvoering van 'schriftelijke' projecten, het lopen van stage binnen ook tot de mogelijkheden.

Voor de realisatie van het kenniscentrum zijn reeds contacten met de Hanze Hogeschool gelegd. Het Institute of Engineering van de Hanze Hogeschool is zeer enthousiast over het ijscomplex en heeft toegezegd graag te willen participeren. Hoe deze participatie vorm kan krijgen wordt momenteel binnen de Hanze Hogeschool verder uitgewerkt.

VERTROUWLIJK

2.3.2 Grensoverschrijdend leerproject

Samenwerking met de Hanze Hogeschool is reeds aangegeven. Door het unieke concept van het plan zal het kenniscentrum een grensoverschrijdend karakter hebben als het gaat over het internationaal opleiden van studenten.

De Hanze Hogeschool werkt al op diverse gebieden samen met met het opleidingsinstituut Oldenburg (Duitsland). Dit betekent o.a. het opleiden op internationaal niveau, samenwerking tussen studenten uit verschillende landen, uitwisselen van expertise en het ontwikkelen van taalkennis op vakjargon.

2.3.3 Opleidingsinstituut voor onderwijs

Naast het kenniscentrum voor duurzame energie biedt het (ijs)complex meer ruimte voor het opleiden voor onderwijsinstellingen van zowel HBO, MBO als VO. Tevens wordt gedacht aan leer-werkplaatsen zoals bijvoorbeeld bij de exploitatie van de horeca door het Drenthe College (naar voorbeeld van het Noorderpoort College bij de Euroborg). Opleidingen op verschillende niveaus kunnen een plaats binnen het complex krijgen. Te denken valt o.a. aan de volgende expertises;

- Bouw
- Horeca
- Human Technology
- Sensor Technologie
- Sport en Bewegen
- Techniek
- Toerisme

2.3.4 Inzicht in duurzaamheid

Realisatie van dit unieke complex biedt de mogelijkheid tot het delen en overdragen van kennis, zowel nationaal maar zeker ook internationaal. Hierboven is beschreven hoe zich dat uit in relatie tot onderwijs.

Kennisoverdracht betreffende duurzaamheid is echter veel breder te trekken. Het staat ook hoog op de internationale agenda.

Het complex wordt praktisch zo ingericht dat iedere bezoeker zowel zakelijk als recreatief, de mogelijkheid heeft om inzicht te krijgen in de duurzame toepassing die binnen gerealiseerd. Rondleidingen binnen het (ijs)complex en het kenniscentrum kunnen meegenomen worden in de exploitatie.

Hoofdstuk 3 Ruimte voor kunstijs binnen het complex

3.1 Inleiding

Het plan is ontstaan vanuit een behoefte aan ijs. Tijdens de uitwerking van het plan hebben we geconcludeerd dat rendabele exploitatie van een ijscomplex alleen haalbaar is binnen een energieneutrale omgeving.

Hoog op de agenda van diverse overheden staat het stimuleren van bewegen.

De ervaring leert dat volwassenen en ouderen het schaatsen veelal tijdens hun jeugd op natuurijs hebben geleerd. Door de zachte winters en het gebrek aan natuurijs komt de

VERTROUWLIJK

huidige jeugd steeds minder vaak in aanraking met schaatsijs. Door het aanbod van ijs en de diverse ijssporten te vergroten, zal het schaatsen een nieuwe impuls krijgen.

Schaatsen is een snelle, inspannende sport en het complex biedt de ruimte voor de beoefenaars van diverse disciplines om zichzelf te ontwikkelen binnen een gezond sportklimaat. Daarnaast wordt veel ruimte geboden om de jeugd enthousiast te maken voor schaatssporten. Hierbij valt te denken aan speciale kennismakingsclinics van diverse sporten, maar ook ijssdisco of een speciaal abonnement voor de jeugd, kan tot de mogelijkheden behoren.

Gemiddeld is een 400mtr baan 21 weken per jaar geopend. Van begin oktober tot begin maart. Een 30x60mtr baan is minimaal 26 weken geopend, waarbij een aantal banen, zoals Den Bosch, Dordrecht, Hoorn en Zoetermeer, inmiddels een verlengd seizoen heeft tot 32 weken. Heerenveen heeft gedurende de zomerperiode een aantal weken zomerijs. De hoge energiekosten weerhouden ijsbanen er echter van om het gehele jaar open te zijn. Door het ontstaan van diverse landelijke trainingscentra is juist tijdens de zomermaanden de aantrekkingskracht van ijs vanuit een zeer grote regio afkomstig. Door het unieke ijscomplex en de daarbij behorende reductie van energiekosten van een ijscomplex, zal het verlengen van het ijsseizoen een logische volgende stap in de mogelijkheden voor ontwikkeling van de diverse ijsdisciplines kunnen zijn.

3.1.1 Kunstijs in Drenthe/Assen

Langebaan schaatsen is nu nog mogelijk op de 400mtr baan van DBW te Assen.

Voor 30x60 ijssporten moet worden uitgeweken naar Groningen (Kardinge), Heerenveen (Thialf) of Leeuwarden.

Vergeleken met het gemiddelde verzorgingsgebied heeft DBW cq. Assen/Drenthe relatief weinig schaatsoppervlakte beschikbaar. Daarbij komt dat door alleen de aanwezigheid van een 400mtr baan een groot aantal ijssporten geen bestaansrecht heeft, om de eenvoudige reden, dat hiervoor een ijsvloer van 30x60mtr nodig is.

3.1.2 Geschiedenis kunstijs in Drenthe

DBW is de enige kunstijsbaan in Drenthe, gevestigd in Assen met alleen een 400mtr baan. De 30x60mtr baan is in 1999 gesloten, doordat de toenmalige eigenaar het tot een evenementenruimte heeft omgebouwd.

Door de sluiting van de 30x60mtr baan werden de gebruikers gedwongen hun vereniging buiten Assen en de provincie te verplaatsen. Onder hen de Asser ijshockeyvereniging IJHC die jarenlang op het hoogste niveau thuiswedstrijden speelde in Assen, het shorttrackteam moest uitwijken naar Groningen en EKCD (Eerste kunstrijclub Drenthe), met 9-voudig Nederlands kampioen kunstrijden Karen Venhuizen, werd opgeheven.

Assen is de provincie hoofdstad en tevens de stad waar Drentse schaatsgeschiedenis is geschreven. Door de sluiting van DBW is het nu het juiste moment om binnen een uniek complex nieuwe schaatsgeschiedenis in de Drentse hoofdstad te schrijven.

Naast het voortbestaan van de verenigingen, die DBW als thuisbasis hebben, zullen ook de 'verdwenen' verenigingen, die ooit op hoog niveau actief waren (weer) te beoefenen zijn op Drentse bodem. Daarnaast zal er ook ruimte zijn voor 'nieuwe' ijssporten.

VERTROUWLIJK

3.2 Draagvlak voor een ijscomplex

De werkgroep is van mening dat er in Drenthe en m.n. in de regio Assen voldoende draagvlak is voor een nieuw ijscomplex.

De afgelopen decennia zijn er diverse onderzoeken geweest naar de behoefte van ijs. Deze onderzoeken zijn veelal uitgevoerd in samenwerking/opdracht met het NOC-NSF. Bij deze onderzoeken is men altijd uitgegaan van de aanwezigheid van de 400mtr baan bij DBW. Door het sluiten van deze 400mtr baan zal de behoefte aan ijs in de regio Assen/Drenthe veranderen ten gunste van een nieuw complex. De huidige gebruikers van DBW zullen als vanzelfsprekend bij sluiting kiezen voor een alternatief binnen de regio.

Betreffende het 30x60mtr ijs in Drenthe zijn geen harde cijfers te leveren, omdat deze gebruikers nu niet in Assen of Drenthe terecht kunnen. Toch zijn we van mening dat we, gezien onze contacten, hier ook een goed beeld van hebben gekregen en weten we uit ervaringen van o.a. nieuwe complexen in Hoorn of Enschede dat indien een complex er staat, de vraag inderdaad zal groeien.

Tevens blijkt uit deze onderzoeken dat steden met meer dan 60.000 inwoners voldoende draagvlak bieden voor een reële exploitatie van een ijshal. Het huidige aantal inwoners in Assen is 67.000. Door de recente ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en energiebesparende toepassingen zal de uitkomst alleen maar gunstiger zijn.

draagvlak kunstijsbanen		
soort baan	inwoners	verenigingsleden
400mtr	312.500	6.667
<400mtr	150.000	4.583
30x60mtr	87.500	6.667

Bron: Ruimte voor kunstijs.

Getallen zijn gebaseerd op de realisatie van 1 soort baan.

3.3 Doelgroep ijscomplex

In eerste instantie dient gedacht te worden aan alle mogelijke ijssporten voor zowel de 400mtr als 30x60mtr baan. Deze sporten moeten op zowel recreatief als competitief niveau beoefend kunnen worden.

Door het aanbieden van breedtesport en het ontwikkelen en stimuleren van talentontwikkeling binnen het complex is het introduceren van topsportfaciliteit binnen Drenthe een feit. Dit past ook goed bij de ambitie om in Assen een zogenaamde LOOT-school te realiseren.

Daarnaast willen we een bijdrage leveren aan het maatschappelijk belang en het gezondheidsaspect om overgewicht bij kinderen tegen te gaan en terug te dringen. Ook de "gehandicapte" sporter moet meer mogelijkheden krijgen om zijn of haar fysieke mogelijkheden te optimaliseren.

VERTROUWLIJK

Door de werkgroep zijn diverse vooronderzoeken uitgevoerd om een inschatting te kunnen maken, of een nieuw ijscomplex een realistische kans van haalbaarheid heeft. Diverse ijsgebruikers hebben in het voorjaar van 2014 prognoses voor afname van ijs ingediend. Deze prognoses zijn gebaseerd op een 30x60mtr baan en op verzoek beschikbaar. Hoewel de vertegenwoordigers van de huidige gebruikers van de 400mtr baan bij DBW, zich op dit moment alleen willen focussen op ijs bij DBW, is het realistisch, aan te nemen dat door de sluiting van DBW, de huidige gebruikers van DBW gebruik zullen gaan maken van de 400mtr baan en faciliteiten in het nieuwe ijscomplex.

Met het sluiten van DBW verdwijnt de enige baan in Nederland die voldoet aan de internationale eisen die gesteld worden aan het organiseren van ijsspeedway evenementen. Het is dan ook vanzelfsprekend dat wij deze internationale eisen hebben opgevraagd en meenemen in de realisatie van het ijscomplex.

Naast recreatieve gebruikers, 30x60mtr verenigingen kunnen de 400mtr baan verenigingen, na sluiting DBW, dan ook aangemerkt worden als ijsgebruikers.

Uit onderzoek blijkt dat de totale groep schaatsers tot 2020 zal toenemen tot ongeveer 4,9 miljoen. Deze groei ontstaat deels doordat steeds meer jeugd/jongeren willen schaatsen;

- Door successen op Olympische Spelen en internationale toernooien,
- Men schaatsen zowel individueel (lange baan, kunstrijden) als in team verband (ijshockey, marathon) kan beoefenen,
- Het een snelle sport is, waarbij conditie een grote rol speelt,
- Je het goed kunt combineren met wielrennen, mountainbiken of skeeleren.

Een andere oorzaak van de groei is dat we ouder worden, maar wel vitaler blijven. Ouderen zullen dus langer hun ijssport kunnen blijven beoefenen.

Tevens biedt dit complex ook uitstekende mogelijkheden voor de gehandicaptensport, de zogenaamde G-sporten. Hieronder vallen o.a. mensen met een verstandelijke beperking. Voor deze groep schaatsers is m.n. 30x60mtr baan geschikt, vanwege het royale oppervlak, om door te groeien tot wedstrijdniveau op de 400mtr baan. Hierdoor is het mogelijk een grotere groep verstandelijk gehandicapten te bedienen en bestaat er een vertrouwde omgeving op verschillende niveaus binnen hetzelfde sportklimaat en één complex. Dit draagt bij aan continuering van de structuur die vaak voor de gehandicapte sporter zo nodig is.

Daarnaast biedt het complex de mogelijkheid voor het introduceren van sledgehockey in het Noorden van ons land. Deze relatief onbekende sport is momenteel alleen in Amsterdam, Dordrecht en Hoorn te beoefenen en uitermate geschikt als sport voor de minder/invaliden sporter (bijv. beenamputaties). Dit initiatief wordt ondersteund door Gehandicaptensport Nederland en biedt samenwerkingsmogelijkheden met o.a. revalidatiecentrum Beatrixoord te Haren.

3.3.1 Gebruikersgroepen ijscomplex

Naast de bestaande sporten zou de herintroductie van het schoolschaatsen tot de mogelijkheden kunnen behoren. Al dan niet binnen het aanbod van de Brede School en in samenwerking met SportDrenthe.

VERTROUWLIJK

Naast recreatief gebruik biedt het nieuwe ijscomplex de mogelijkheid tot een thuisbasis voor de volgende gebruikersgroepen in verenigingsverband;

30x60mtr baan

- Bandy,
- Curling,
- G-schaatsen,
- Kleuter/jeugdschaatsen,
- Kunstschaatsen/ijsdansen/schoonrijden,
- Schaatslessen
- Shorttrack,
- Slegdehockey (i.s.m. Revalidatiecentrum Beatrixoord),
- IJshockey.

400mtr baan

- Langebaan schaatsen,
- Marathon,
- Priksleeën
- Thriatlon,
- Ijsfietsen,
- IJsspeedway.

Binnen het complex zullen drie ijsvloeren gerealiseerd worden. Een 400mtr baan met daarbinnen een zogenaamde 30x60mtr "krabbelbaan" en een aparte hal met 30x60mtr baan, inclusief supporterscapaciteit, die voldoet aan de wedstrijdeisen van de verschillende 30x60mtr ijsporten. Op deze manier kunnen er meerdere gebruikers tegelijkertijd gebruik maken van ijs zonder dat ze elkaars ontwikkeling belemmeren. Ook kunnen op het zelfde moment meerdere evenementen plaatsvinden

Hoewel de wens een verlengd ijsseizoen is, kan in de periode dat er geen ijs ligt de 400mtr, maar ook de 30x60mtr baan, gebruikt worden voor inlineskaten, inlinehockey of inlinekunstrijden. Dit biedt mogelijkheden voor het introduceren van diverse off-icesporten, waardoor een nieuwe doelgroep ontstaat. De Drentse Kunstrij Vereniging is op dit moment al een erkende inlinekunstrijvereniging.

Daarnaast is met name de 30x60mtr baan uitermate geschikt voor diverse evenementen, maar mogelijk ook voor het gebruik als examenhal voor het voortgezet onderwijs.

3.4 Verenigingsontwikkelingen

De verenigingsafname van de 400mtr zal vooral plaatsvinden in de vooravond en vroege avond tussen 16.00 uur en 20.00 uur. Terwijl een praktische bezetting voor verenigingen op 30x60mtr baan wordt aangehouden tussen 17.00 uur en 22.00 uur. In de praktijk is dit op slechts een enkele 30x60mtr baan mogelijk. Met name bij groei van de diverse verenigingen zal de afname van ijs ook buiten de praktische bezetting vallen. Wedstrijden zullen voornamelijk op zaterdag en/of zondag plaatsvinden.

De daling die zich enkele jaren geleden bij de verenigingen van de 400mtr baan (DBW) heeft ingezet lijkt vooral het gevolg van de faciliteiten die de accommodatie de sporters biedt.

VERTROUWLIJK

Getalenteerde schaatsers kiezen reeds in een vroeger stadium om zich verder te ontwikkelen in een sportaccommodatie als Kardinge of Thialf. Door de komst van een nieuw compleet ijscomplex zal deze uitstroom niet meer plaatsvinden.

Sinds 1999 zijn er geen 30x60mtr baan verenigingen meer in Assen/Drenthe. Uitzondering hierop is de in het voorjaar van 2014 in Assen opgerichte Drentse Kunstrij Vereniging (DKV). Zij trainen op dit moment met hun pupillen op de 400mtr baan van DBW. Dit kan echter niet onder de Drentse identiteit doordat er geen 30x60mtr ijs in Drenthe aanwezig is. De noodzaak van een 30x60mtr baan voor het voortbestaan van DKV en de ontwikkeling van de sporters een 30x60mtr is dan ook vanzelfsprekend. Huidig Drents kunstrijs talent komt momenteel voor de Friese selectie uit.

3.5 Benodigde bezoekers

Het aantal benodigde bezoekers wat noodzakelijk is om een ijscomplex rendabel te maken is afhankelijk van de uitvoering in bouw van het complex. Door gebruik te maken van nieuwe technieken op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing kan het aantal noodzakelijk aantal bezoekers lager zijn dan bij de bestaande banen.

Echter een aantrekkelijke sportomgeving zal juist aantrekkingskracht hebben, waardoor het bezoekersaantal zal stijgen.

Diverse onderzoeken hebben uitgewezen dat het gemiddelde aantal bezoekers aan een kunstijsbaan ligt tussen de 200.000 – 300.000 per jaar. Dit aantal is echter sterk afhankelijk van de locatie en de staat van de baan.

De huidige 400mtr baan van DBW kent ongeveer een bezoekersaantal van 125.000 per jaar. Daarbij moet wel opgemerkt worden dat de staat van de baan slecht is, waardoor sporten minder aantrekkelijk is. De sluiting van de baan in 2016 heeft te maken met de staat en het exploitatieresultaat van de baan.

Door de realisatie van een uniek innovatief, duurzaam en energieneutraal ijscomplex zal een optimaal sportklimaat ontstaan. Het is dan ook zeer aannemelijk dat het nieuwe complex een sterke aantrekkingskracht zal hebben op sporters vanuit een zeer grote regio.

3.6 Verzorgingsgebied van een ijscomplex

Uit diverse onderzoeken kunnen we een aantal conclusies trekken betreffende het verzorgingsgebied.

- Het verzorgingsgebied voor recreatieve schaatsers beslaat 20 kilometer. Een primair gedeelte (tot 10km) met een 100% bereik en een secundair gedeelte (van 10-20km) met een 50% bereik bij een participatiegraad¹ van 0,4.
- Het verzorgingsgebied voor verenigingsschaatsers beslaat 30 kilometer met een 100% bereik bij een animocijfer² van 12.
- Het verband tussen schaatsen en een acceptabele reisafstand is bij een verenigingssport minder sterk dan bij de recreant.
- Tevens bepaalt het aanbod van kunstijsbanen vraag.
- Het aantal schaatsrijders zal toenemen tot ongeveer 4,9 miljoen in 2020.

¹ participatiegraad is het aantal gemiddelde bezoeken per jaar per inwoner.

² animocijfer is het aantal gemiddelde bezoeken per jaar van de betreffende doelgroep.

VERTROUWLIJK

- Door toename van het ijs aanbod zal de vraag stijgen.
- Het exploitatie resultaat wordt mede bepaald door de omvang en sportparticipatie van het verzorgingsgebied en de concurrentie van andere ijsbanen in de omgeving.
- Clustering van schaatsvoorzieningen vormt een sterkere aantrekkingskracht en biedt meer mogelijkheden voor de verenigingssport.

We moeten concluderen dat de realisatie van een nieuw complex in Assen het verzorgingsgebied van Kardinge (Groningen) deels overlapt.

Echter Kardinge kampt met een tekort aan ijs op de 30x60mtr baan en de komst van het Regionaal Trainings Centrum voor de lange baan sporten zal ook extra druk leggen op de 400mtr.

Uitbereiding van ijs binnen de regio in een straal van ongeveer 30 kilometer zal dan de vraag naar ijs juist laten groeien en de positie van beide complexen versterken.

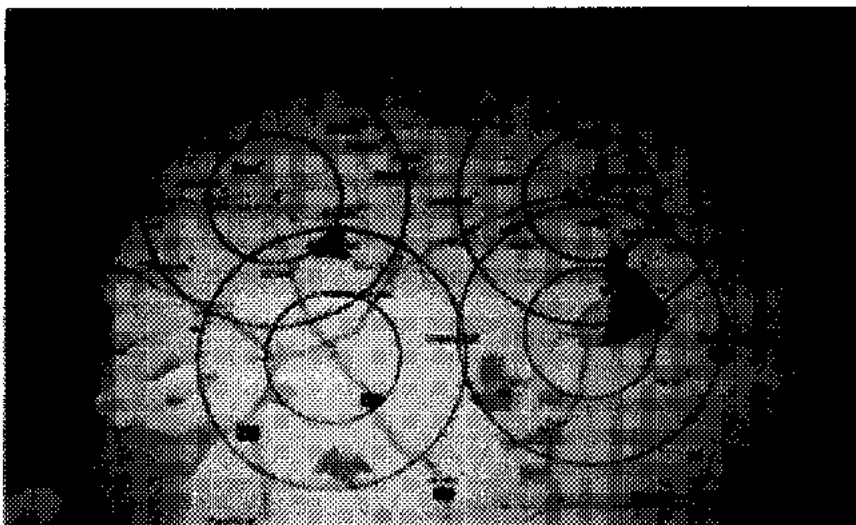
Dit zal ook een positieve invloed hebben op de ontwikkelingen van de diverse ijssporten in de hele noordelijke regio.

Een groot aantal plaatsen vanuit aangrenzende gemeenten vallen binnen het primaire verzorgingsgebied, dan wel secundaire verzorgingsgebied.

Echter we mogen aannemen dat het verzorgingsgebied voor een ijscomplex in Assen een veel groter gebied zal omvatten.

Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat er verder in de provincie Drenthe, maar ook in de kop van Overijssel geen ijscomplex gevestigd is. Hieruit mogen we opmaken dat we de gehele provincie Drenthe en zelfs een deel van Overijssel als verzorgingsgebied mogen aanmerken. Echter valt binnen een straal van 30km die een verenigingsschaatser gemiddeld bereid is af te leggen ook een deel van de provincie Friesland en Groningen. Met name de afstand van plaatsen als Oosterwolde en Appelscha, maar ook Haren en zelfs een deel van de stad Groningen kunnen de verenigingsschaatser doen besluiten om in Assen te sporten.

Gebaseerd op bovengenoemde feiten kan aangenomen worden dat het verzorgingsgebied voor een ijscomplex in Assen ligt in de buurt van de 500.000 inwoners ligt.

Primaire en secundaire verzorgingsgebieden van de kunstijsbanen in de gewesten Friesland, Groningen en Drenthe.

VERTROUWLIJK

3.7 Behoeftrecreatief en overig bezoek

De laatste jaren is het recreatief en overig bezoek enigszins gestegen. Dit ligt in de lijn dat de groep schaatsers nog steeds groeiende is. Landelijk is een grote stijging waargenomen van schaatslessen. Dit past deels in de trend dat individuele sporten groeiend zijn en dat schaatsen aan populariteit wint door o.a. de prestaties van onze topschaatsers en de media-aandacht.

Door het creëren van een uniek en gezond sportklimaat zal het aantal recreatieve schaatsers groeien. Door de combinatie van drie ijsvloeren (400mtr met daarin een zgn. 30x60mtr krabbelbaan en een 30x60mtr) binnen het ijscomplex is een uitbreiding van publieksuren mogelijk, zonder dat het de ontwikkeling van diverse verenigen belemmert.

Een publiekskaartje zal door de toepassing van duurzame energie lager zijn dan de overige banen in de regio.

3.8 Ontwikkelingen in de schaatssport

Met de volgende ontwikkelingen in de schaatssport moet rekening gehouden worden:

- Een gezond ijsportklimaat zal zorgen voor groei van diverse schaatsverenigingen,
- Behaalde successen van de schaatsers op internationaal niveau,
- Aantrekkingskracht van synchroomschaatsen als Olympische sport,
- Door sportstimulering vanuit diverse overheden zal het aantal jeugdleden groeien,
- De laatste jaren besteedt de media meer aandacht aan schaatssporten,
- Opzetten regionaal trainings centrum KNSB in Groningen,
- Opzetten jeugdopleiding i.s.m. VO voor ijshockey in Heerenveen,
- Ook het kunstrije wil graag een noordelijk regionaal trainingscentrum opzetten,
- Ontwikkeling binnen het ijshockey door deelname aan Duitse competitie, deelname WK's, opzetten regionale jeugdcompetitie,
- Oplopend tekort aan ijs in de regio,
- Groeiende vraag naar trainingsmogelijkheden in de zomer.

De betrokken partijen ervaren een tekort aan trainings- en wedstrijd mogelijkheden waardoor de ambities naar de toekomst niet waargemaakt kunnen worden en de ontwikkeling van de sport stagneert. Uitbereiding van ijs in de noordelijke regio zal het juist mogelijk maken om de diverse ijssporten te laten groeien.

NOC-NSF heeft recentelijk een nieuw onderzoek geïntroduceerd, het zogenaamde LTAD model. Dit onderzoek laat zien dat een multidisciplinair klimaat het beste klimaat is voor topsport en talentontwikkeling.

VERTROUWLIJK

Hoofdstuk 4 Kosten voor Kunstijs

Begroting			
energie neutraal ijscomplex, kenniscentrum duurzame energie			
Investing:			
Gebouwen		€	8.500.000,00
Inrichting en machines		€	4.500.000,00
Inrichting terrein		€	2.000.000,00
Gronden		p.m.	
Subtotaal		€	15.000.000,00
Duurzame energiecentrale		€	3.000.000,00
Totaal		€	18.000.000,00
Financiering:			
Provincie		€	10.500.000,00
Bank (indien geen bijdrage provincie)	€ 10.500.000,00		
Gemeente			Grond
Overige: Subsidies		€	4.500.000,00
Investeerders: Cedel/MuusDontje/overige		€	3.000.000,00
Totaal		€	18.000.000,00
Exploitatie begroting			
Baten			
Totaal aantal bezoeken (Recreatie 122.500, actieve leden 75.000)	197.500	€	612.500,00
Verhuur banen		€	283.500,00
Verhuur horeca		€	50.000,00
Verhuur bedrijfsunits		€	240.000,00
Evenementen (ijsspeedway, wedstrijden, ijsshows) p.m.			
Totaal aan baten (excl duurzame energie)		€	1.186.000,00
Totaal aan baten duurzame energie		€	344.760,00
Totaal		€	1.530.760,00
Lasten			
Personeel	14 fte	€	420.000,00
Energie en water		€	260.000,00
Onderhoud		€	262.500,00
Bedrijfsvoering		€	100.000,00
Financiering			
Rente	€ 210.000,00		
Aflossing	€ 350.000,00		
Totaal aan exploitatiekosten zonder lening		€	1.042.500,00
Totaal aan exploitatiekosten met lening	€ 1.602.500,00		
Saldo met lening	€ -71.740,00		
Saldo zonder lening		€	488.260,00

VERTROUWLIJK

4.1 Inleiding kosten voor kunstijs

De kosten voor een kunstijsbaan (zowel incidenteel als structureel) zijn van een groot aantal factoren afhankelijk. Onder meer de wijze waarop de kunstijsbaan zal worden gerealiseerd, te gebruiken materialen en de locatie zijn in de eerste fase van belang.

Aansluitend geldt hetzelfde voor de exploitatieprognose. Deze is deels afhankelijk o.a. van de te gebruiken materialen, personeel en energiekosten.

4.2 Opbrengsten van het complex

De opbrengsten binnen het complex kunnen behaald worden door o.a. entreegelden bezoekers, de verkoop van overcapaciteit aan energieopbrengsten, de verhuur van ijs, 'sponsoring' van zonnepanelen voor een vast rendement (5% is reëel), verhuur van bedrijfsruimte, exploitatie horeca, organisatie diverse evenementen enz..

Hoofdstuk 5 Unieke samenwerking en bundeling van krachten

5.1 Samenwerking (schaats)sporten

Diverse onderzoeken hebben uitgewezen dat de verschillende sportdisciplines van elkaars expertise kunnen leren, waardoor ze zelf sterker worden.

Het is natuurlijk al langer bekend dat langebaanschaatsers in de zomer de skeelers onder binden of op de fiets stappen. Het zal dan ook niet verwonderlijk zijn dat de omgeving van het nieuwe wielcentrum een fijne locatie voor het nieuwe ijscomplex zal zijn.

Daarbij kan gedacht worden aan het gebruik van de 30x60mtr baan voor de bochtentechniek van de langebaanschaatsers, shorttrackers op ijshockeyschaatsen voor wendbaarheidstrainingen, terwijl de ijshockeyers hun wendbaarheidstraining van de kunstrijders en de kunstrijders leren remmen van ijshockeyers. Allemaal ijsporten die door en met elkaar kunnen groeien in hun tak van ijsport.

Deze samenwerking geldt in de eerste instantie natuurlijk voor de beoefenaars binnen hetzelfde complex, maar deels ook voor verenigingen vanuit Groningen en Friesland. Zeker als er d.m.v. het energieneutrale (energiepositieve) resultaat een verlengd ijsseizoen mogelijk is.

Voor de voordelen voor de verschillende sporters gebruiken we het LTAD model, geïntroduceerd door NOC-NSF op basis van breedtesport en talentontwikkeling.

Daarnaast is er binnen het (ijs)complex ruimte voor een fitnesscentrum en (kinder)fysiotherapiepraktijk. Op deze manier kan een compleet pakket aan ijsport worden geboden voor zowel de fysiek gezonde als de revaliderende sporter.

5.2 Samenwerking met het onderwijs

In hoofdstuk 2 is uitvoerig beschreven welke voordelen zullen ontstaan door samenwerking met de diverse onderwijsinstellingen.

Realisatie van het plan creëert een uniek centrum om te leren, te werken en te recreëren.

5.3 Invulling van overheidsdoelen door realisatie van een uniek (ijs)complex

Realisatie van het plan biedt op diverse maatschappelijke en sociale vlakken voordelen voor de diverse overheden.

5.3.1 Maatschappelijk belang

Door het samenbrengen van het kenniscentrum, sport en recreatie zal er een ontmoetingsplaats ontstaan voor alle lagen van de bevolking. Hierdoor ontstaan nieuwe contacten en zullen netwerken uitgebreid worden.

Drenthe heeft te kampen met het hoogste percentage kinderen met overgewicht. Binnen dit unieke (ijs)complex kunnen samenwerkingsverbanden gezocht worden met instanties die ondersteunen dat kinderen met overgewicht gaan schaatsen. Sport Drenthe kan hier een grote rol in spelen.

Het is niet ondenkbaar dat één van de units bijvoorbeeld bezet zal worden door een voedingsdeskundige die naast het sporten, kinderen begeleidt met hun eetpatroon. Hierdoor wordt een dubbele maatschappelijke slag geslagen.

Er zijn inmiddels al diëtisten die hun krachten hebben gebundeld met topsporters om zo het overgewicht aan te pakken bij kinderen.

Niet alleen het gezonde sportklimaat, maar ook de mogelijkheid om door de lagere exploitatiekosten het sporten toegankelijk te maken, zal uitnodigen tot bewegen.

5.3.2 Duurzaamheid en innovatie

De overheid wil duurzame energie stimuleren en innovatie van duurzame energietechnieken bevorderen. Het doel is dat 16% van het nationale energieverbruik in 2020 uit duurzame energie bestaat, en een volledig duurzame energievoorziening in 2050. Dit streven is een afgeleide van het 10-jarenplan dat de landen van de Europese Unie (EU) hebben opgesteld dat er voor moet zorgen dat de economie in Europa blijft groeien: Europa 2020.

Op het gebied van klimaatverandering en (duurzame) energie zijn in "Europa 2020" drie doelen benoemd:

- Minimaal 20% minder uitstoot van broeikasgassen t.o.v. 1990,
- 20% van de energie komt uit duurzame energiebronnen, zoals windenergie, zonne-energie, bio-energie en aardwarmte,
- 20% minder energieverspilling.

De realisatie van dit complex past binnen de beleidsinstrumenten die door provincie Drenthe zou kunnen worden ingezet om mede deze doelstellingen te behalen. (Bron: Arcadis)

De provincie staat voor het versterken van regionale innovatiekracht. Het sensorcluster in Drenthe moet worden doorontwikkeld en verder verankert worden binnen de Drentse economie. Innovatie moet worden gestimuleerd met als doel het creëren en behouden van werkgelegenheid. Met de realisatie van dit unieke (ijs)complex slaat het de spreekwoordelijke spijker op de kop voor wat betreft een actie tot realiseren van dat doel. Verankerd door toekomstmogelijkheden op zowel regionaal, landelijk, Europees, maar zeker ook door uitdraging naar mondiaal vlak.

VERTROUWLIJK

5.3 2 Werkgelegenheid

Het scheppen en behouden van werkgelegenheid door het ontwikkelen van een duurzame en robuuste economische structuur, is de belangrijkste doelstelling van de Provincie. De nadruk ligt op het stimuleren van kennis en innovatie. Dit wil de provincie door onder andere het samenwerken met de gemeenten, maar ook door kennisinstellingen, marktpartijen en belangenorganisaties.

Met het realiseren van een kenniscentrum binnen dit (ijs)complex past dit concept zeer goed binnen deze doelstelling.

Binnen het (ijs)complex ontstaat ruimte voor werkgelegenheid. Immers een complex moet wel dagelijks 'gerund' worden. In totaal zal dit ongeveer neerkomen op 20fte. Hoewel dit aantal fte is opgenomen in de exploitatiebegroting, wordt voor de realisatie ook gedacht aan sociale werkvoorziening en zoals eerder genoemd leer/werkplaatsen. Dit zal naast een gunstige uitwerking op de werkgelegenheid ook een gunstig effect hebben op de personeelskosten. De arbeidsplaatsen die binnen het complex ontstaan, zijn zeer divers en men moet denken aan o.a. vloermanagement, onderhoud, groenvoorziening en horeca. Doordat binnen het complex ruimte ontstaat voor 40 bedrijfsunits, waar bijvoorbeeld innovatieve bedrijven zich kunnen vestigen en ontwikkelen, zal werkgelegenheid voor 80 – 120fte ontstaan.

Hoofdstuk 6 Slotwoord

Gestart vanuit een passie voor 30x60mtr ijssporten is ruim een jaar geleden een kleine groep initiatiefnemers gestart met te onderzoeken of het mogelijk is, om deze sporten weer terug te halen naar Drenthe. Door de definitieve berichtgeving betreffende de sluiting van DBW is het onderzoek uitgebreid naar een volwaardig ijscomplex voor alle ijssporten. Het kan toch niet waar zijn dat er straks weer 30x60mtr ijs in Drenthe ligt terwijl het 400mtr ijs definitief verdwijnt.

Door de onderzoeken en gesprekken die de groep initiatiefnemers hebben gevoerd, is geconcludeerd dat een rendabele exploitatie alleen mogelijk is bij beheersbare energiekosten. Door samenwerken, krachtenbundeling en het delen van expertise is een concept ontstaan waarbij een energieneutraal ijscomplex realiseerbaar is en het rendabel/winstgevend zal zijn.

Naast de realisatie van het ijscomplex zal tevens een kenniscentrum voor duurzame energie ontstaan.

Hoewel wij zorgvuldig en accuraat dit plan hebben opgezet zijn wij geen professionele planmakers en zal dit plan op haalbaarheid getoetst moeten worden.

Bij de totstandkoming van het plan en de inzichten m.b.t. haalbaarheid zijn wij uitgegaan van het feit dat DBW in 2016 het ijs definitief zal smelten. Hoewel de gebruikers van de 400mtr baan slechts een kleine groep van de populatie gebruikers van het nieuwe complex is, moet deze ontwikkeling wel meegewogen worden.

VERTROUWLIJK

Realisatie is mogelijk door samenwerking van regionale overheden, ondernemingen en onderwijs. Door gebruik te maken van innovatieve en duurzame technieken en materialen ontstaat een uniek energieneutraal (ijs)complex waarmee de samenwerkende partijen zichzelf en elkaar op de internationale kaart zetten qua innovatie, duurzaamheid en profilering als kennisinstituut.

Afhankelijk van provinciale en gemeentelijke procedures en door gebruik te maken van standaard bouw, zonder architectonische hoogstandjes is opening van het ijscomplex voor aanvang van het ijsseizoen 2016 - 2017 realistisch.

Bij de financiering is rekening gehouden met de mogelijkheid om aanspraak te kunnen maken op diverse energiegerelateerde subsidies. Een aantal van deze subsidies gelden in ieder geval nog in 2015. In hoeverre na 2015 subsidies beschikbaar zijn is op dit moment niet geheel inzichtelijk.

Uiteraard zijn wij ten allen tijden bereid om aanvullende of onderliggende informatie betreffende dit plan te verstrekken.

Zoals reeds besproken op 19 november jl. bieden wij u namens de initiatiefnemers en reeds betrokken als investeerders van de energiecentrale binnen het nieuwe ijscomplex dit plan aan ter toetsing op haalbaarheid.

Namens de initiatiefnemers

19
Petra Breedijk

Aline Beukeveld

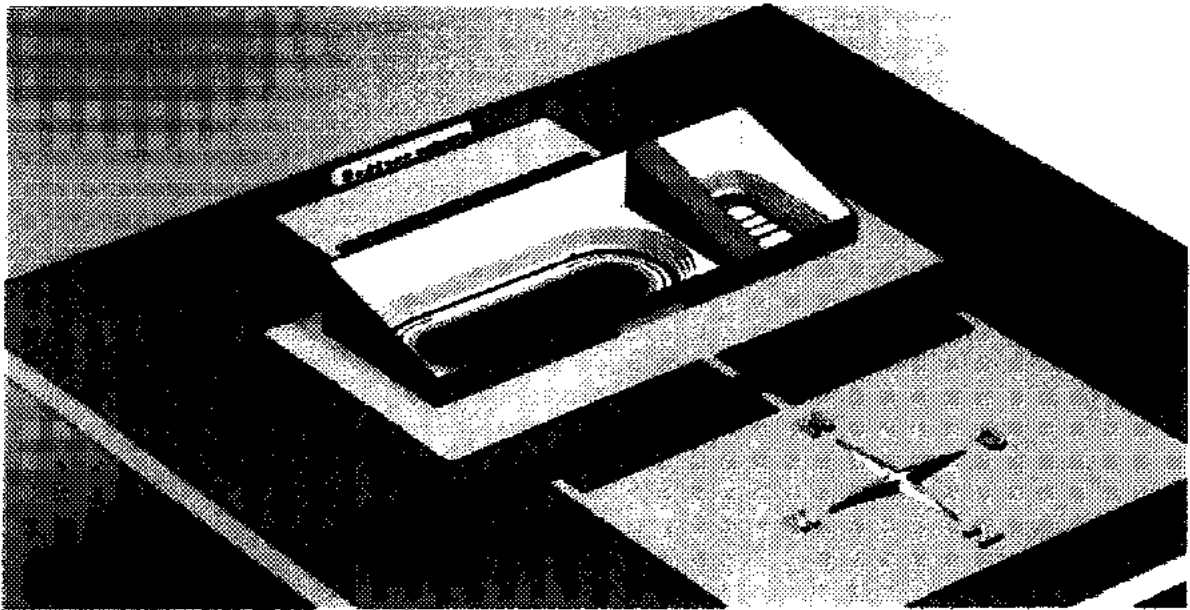

Rob de Vries (Cedel)

Gerard Muus (MuusDontje)

Bijlagen

- Bijlage 1: Samenvatting van de energieberekening*
- Bijlage 2: Winstgevendheidberekening*
- Bijlage 3: Eerste ontwerpen ijscomplex*

Samenvatting

Projectgegevens		
Projectnummer	2014-0109	Firma
Commissie	Ijsbaan	Klant
Straat		Straat
Postcode / plaats	Assen	Postcode / plaats
Datum	16-11-2014	Telefoon
		Mobiel
		E-mail

Locatiegegevens	
Continent	Europe
Land	Netherlands
Postcode	9407
Plaats	Assen (9407 Assen)
Lengtegraad	6,56 °O
Breedtegraad	53,02 °N
Geselecteerde weergegevens	Assen
Jaartotaal van de horizontale bestraling	1.007 kWh/m ²
Bron met werkperiode	GeoModel (1994-2011)
Hoogte boven de zeespiegel	11 m
Terreincategorie	Terreincategorie III (voorstad, industriegebied)
Terreintype	gebruikelijk
Omgeving van locatie	geen
Standaard sneeuwbelasting sk	0,85 kN/m ²
Winddruk	0,47 kN/m ²
Sneeuwlastzone	
Windbelastingszone	

Niet aansprakelijkheid voor juistheid en volledigheid

MuusDontje Amerikaweg 46 94077NK Assen Nederland

Telefoon 0592-356257

Fax

E-mail: info@muusdontje.nl

Website: www.muusdontje.nl

HRB 04068991

USI-IdNr NL194182978B01

Samenvatting

Dakoppervlak - Zuidelijk uitgericht dak 1 (Rechthoekig gebouw 1)

Geïnstalleerde capaciteit 2.133,00 kWp Aantal modules 8.532 St. Gebruikte oppervlakte 13.746,22 m²

Dakvorm	Lessenaarsdak
Daklengte (B)	200,00 m
Daksoort (A)	101,54 m
Nokhoogte (m) (C)	21,13 m
Noordelijke oriëntatie (δ)	180 °
Dakinclinatie (β)	10 °
Onderconstructie	Daksparen
Dakbedekking	Bitumen
Modulefabrikant	BENQ
Moduletype	BenQ PM245P00_250
Moduleafmetingen (LxBxH)	1.639 mm x 983 mm x 40 mm
Modulemontage	Landscape
Bevestigingsstelsel	TopFix200
Montagesysteem	Dubbellaags
Omschrijving van het moduledraagprofiel	TF50+ (5,20m)
Omschrijving van het dakverbinderprofiel	TF50+ (5,20m)
Bevestigingsmiddel	Dakhaak Mammut Form S+ - Bitumen
Afstand tussen de bevestigingspunten	0,80 m
Maximale afstand dakverbinderprofielen	0,80 m

De beugelberekening komt overeen met de voorschriften EN 1991-1-3 (DIN 1055-5) voor sneeuwbelastingen en met de voorschriften EN 1991-1-4 (DIN 1055-4) voor windbelasting.

Verbinding - Groep 1

Aantal omvormers 98 St.
Voorspelde, specifieke opbrengst 912 kWh/kWp * Performance Ratio 80,54 %

De berekende specifieke opbrengst is niet inclusief kabelverlies.

Geselecteerde omvormercombinatie voor:
8532 Modules van type BenQ PM245P00_250

	1. Omvormer	2. Omvormer
Aantal	94 x	2 x
Type	STP 25000TL-30	STP 10000TL-20
Dimensionering	97,85%	97,56%
Geïnstalleerde	22.500 Wp	9.000 Wp
Power factor cos(φ)	0,90	0,90
AC-werkelijk vermogen	22.500 W	9.000 W
AC-schijnvermogen	25.000 VA	10.000 VA
1. DC-ingang	1 x 23 BenQ PM245P00_250	1 x 18 BenQ PM245P00_250
2. DC-ingang	1 x 23 BenQ PM245P00_250	ongebruikt
3. DC-ingang	ongebruikt	1 x 18 BenQ PM245P00_250
4. DC-ingang	1 x 22 BenQ PM245P00_250	ongebruikt
5. DC-ingang	1 x 22 BenQ PM245P00_250	niet beschikbaar
6. DC-ingang	ongebruikt	niet beschikbaar

De omvormerverbinding komt niet overeen met de voorschriften van laagspanningsrichtlijn VDE-AR-N 4105.

Niet aansprakelijkheid voor juistheid en volledigheid

MuusDontje Amerikaweg 48 9407TM Aessen Nederland

Telefoon 0592-356257
Fax
E-mail info@muusdontje.nl
Website www.muusdontje.nl

HRB 04068991
USINGN NL194182975601

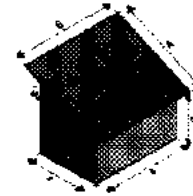

Samenvatting

Dakoppervlak - Zuidelijk uitgericht dak 1 (Rechthoekig gebouw 2)

Geïnstalleerde capaciteit 948,00 kWp Aantal modules 3.792 St. Gebruikte oppervlakte 6.109,43 m²

Dakvorm Lessenaarsdak
 Dakengte (B) 100,00 m
 Daksoort (A) 101,54 m
 Nokhoogte [m] (C) 21,13 m
 Noordelijke oriëntatie (δ) 180 °
 Dakinclinatie (β) 10 °
 Onderconstructie Daksparren
 Dakbedekking Bitumen

Modulefabrikant BENQ
 Moduletype BenQ PM245P00_250
 Moduleafmetingen (LxBxH) 1.639 mm x 983 mm x 40 mm
 Modulermontage Landscape
 Bevestigingsstelsel TopFix200
 Montagesysteem Dubbellaags
 Omschrijving van het moduledraagprofiel TF50+ (5,20m)
 Omschrijving van het dakverbinderprofiel TF50+ (5,20m)
 Bevestigingsmiddel Dakhaak Mammut Form S+ - Bitumen
 Afstand tussen de bevestigingspunten 0,80 m
 Maximale afstand dakverbinderprofielen 0,80 m

De beugelberekening komt overeen met de voorschriften EN 1991-1-3 (DIN 1055-5) voor sneeuwbelastingen en met de voorschriften EN 1991-1-4 (DIN 1055-4) voor windbelasting.

Verbinding - Groep 2

Aantal omvormers 43 St.
 Voorspelde, specifieke opbrengst 912 kWh/kWp * Performance Ratio 80,54 %

De berekende specifieke opbrengst is niet inclusief kabelverlies.

Geselecteerde omvormercombinatie voor:

3792 Modules van type BenQ PM245P00_250

	1. Omvormer	2. Omvormer
Aantal	42 x	1 x
Type	STP 25000TL-30	SB 3000TLST-21
Dimensionering	97,85%	104,17%
Geïnstalleerde	22.500 Wp	3.000 Wp
Power factor cos(φ)	0,90	0,90
AC-werkelijk vermogen	22.500 W	2.700 W
AC-schijnvermogen	25.000 VA	3.000 VA
1. DC-ingang	1 x 23 BenQ PM245P00_250	1 x 12 BenQ PM245P00_250
2. DC-ingang	1 x 23 BenQ PM245P00_250	ongebruikt
3. DC-ingang	ongebruikt	niet beschikbaar
4. DC-ingang	1 x 22 BenQ PM245P00_250	niet beschikbaar
5. DC-ingang	1 x 22 BenQ PM245P00_250	niet beschikbaar
6. DC-ingang	ongebruikt	niet beschikbaar

De omvormerverbinding komt niet overeen met de voorschriften van laagspanningsrichtlijn VDE-AR-N 4105.

Niet aansprakelijkheid voor juistheid en volledigheid

MuusDontje Amerikaweg 45 9407TM Assen Nederland

Telefoon 0592-356257

Fax

E-mail info@muusdontje.nl

Website www.muusdontje.nl

FRB 04068991

US-IdN: NL194182975B01

MuusDontje
installatie & renovatie

16-11-2014

Winstgevendheidsprognose

Netgekoppeld fotovoltaïsch systeem met een nominale prestatie van 3.081,00 kWp

Ijsbaan

MuusDontje MuusDontje Amerikaweg 46 9407TM Assen Tel.nr 0592-356257 info@muusdontje.nl www.muusdontje.nl

Winstgevendheidsprognose

Commissie Ijsbaan
 Locatie: Assen (9407 Assen)

1. Projectgegevens

Berekeningsperiode	20 jaren plus het jaar van ingebruikname
Inbedrijfsnamemaand en -jaar	december 2015
Soort PV-systeem	Dakinstallatie
Nominaal vermogen van de solargeneratoren	3.081.000 kWp
Voorspelde energieopwekking per jaar en kWp	912 kWh/kWp
Jaarlijkse vermindering van de elektriciteitsproductie	0,80 % per jaar

2. Vergoeding

Duur van de wettelijke feed-in vergoedingen	20 jaren plus het jaar van ingebruikname
Stroomcompensatie (teruglevering)	Cent/kWh 13,00
Stroomcompensatie (na het einde van de wettelijke vergoeding)	Cent/kWh 0,00
Jaarlijkse verhoging van de elektriciteitsvergoeding	0,00 %

De feed-in vergoedingshoogte in Duitsland is afhankelijk van bepaalde voorwaarden die worden geregeld door de terugleververgoeding voor elektriciteit.

3. Financiering

Totaal van investeringskosten (netto)	€ 2.880.399,35
Investeringskosten per kWp (netto)	€/kWp 934,89
Eigen kapitaal	€ 2.880.399,35
Totaal kapitaal	€ 2.880.399,35

4. Bedrijfskosten

Bedrijfskostenpositie	Jaarlijkse verhoging	Investeringskostenandel	Kosten per jaar
Onderhoudskosten	ja	0,17 %	€ 5.000,00
Totaal van de bedrijfskosten in het eerste werkjaar		0,17 %	€ 5.000,00

Jaarlijkse verhoging van de bedrijfskosten
 Niet aansprakelijkheid voor juistheid en volledigheid. De rente voor

Omzet

Commissie: Ijsbaan
 Locatie: Assen (9407 Assen)

Exploitatiejaar	Stroomopbrengst en -gebruik [kWh]						Eigenverbruik			Totale omzet			Som
	Stroomopbrengst	Waarvan voeding	Voeding [%]	Waarvan eigengebruik	Eigenverbruik [%]	Geplande energiekosten [cent/kWh]	Kostenbesparing door eigen verbruik	Omzet door voeding	Omzet door eigenverbruik	Totale omzet	Totale omzet	Totale omzet	
0 2015	28.107	28.107	100,0					3654		3654	3654	3654	3654
1 2016	2.810.688	2.810.688	100,0					365.389		365.389	365.389	365.389	365.389
2 2017	2.788.202	2.788.202	100,0					362.466		362.466	362.466	362.466	362.466
3 2018	2.765.897	2.765.897	100,0					359.567		359.567	359.567	359.567	359.567
4 2019	2.743.789	2.743.789	100,0					356.690		356.690	356.690	356.690	356.690
5 2020	2.721.819	2.721.819	100,0					353.836		353.836	353.836	353.836	353.836
6 2021	2.700.045	2.700.045	100,0					351.006		351.006	351.006	351.006	351.006
7 2022	2.678.444	2.678.444	100,0					348.198		348.198	348.198	348.198	348.198
8 2023	2.657.017	2.657.017	100,0					345.412		345.412	345.412	345.412	345.412
9 2024	2.635.761	2.635.761	100,0					342.649		342.649	342.649	342.649	342.649
10 2025	2.614.675	2.614.675	100,0					339.908		339.908	339.908	339.908	339.908
11 2026	2.593.757	2.593.757	100,0					337.188		337.188	337.188	337.188	337.188
12 2027	2.573.007	2.573.007	100,0					334.491		334.491	334.491	334.491	334.491
13 2028	2.552.423	2.552.423	100,0					331.815		331.815	331.815	331.815	331.815
14 2029	2.532.004	2.532.004	100,0					329.160		329.160	329.160	329.160	329.160
15 2030	2.511.748	2.511.748	100,0					326.527		326.527	326.527	326.527	326.527
16 2031	2.491.654	2.491.654	100,0					323.915		323.915	323.915	323.915	323.915
17 2032	2.471.720	2.471.720	100,0					321.324		321.324	321.324	321.324	321.324
18 2033	2.451.947	2.451.947	100,0					318.753		318.753	318.753	318.753	318.753
19 2034	2.432.331	2.432.331	100,0					316.203		316.203	316.203	316.203	316.203
20 2035	2.412.872	2.412.872	100,0					313.673		313.673	313.673	313.673	313.673
Geaccumuleerde waarde	52.167.885	52.167.885						6.781.825		6.781.825	6.781.825	6.781.825	6.781.825

Niet aansprakelijkheid voor juistheid en volledigheid. De rente voor kredieten is afhankelijk van de geloofwaardigheid van de belegger.

Geschatte kasstroomoverzicht

Commissie IJsbaan
 Localie Assen (9407 Assen)

Exploitatiejaar	Kalenderjaar	Voorspelde energiepompwerking (kWh)	Financiering		Inkomsten				Uitgaven			Jaartotaal		
			Investeringskosten	Eigen kapitaal	Omzet	Bespaarde energiekosten	Storting (prijsrekening)	Totaal inkomsten	Bedrijfskosten	Opnames (privé-account)	Totaal van uitgaven	Liquide jaresultaat	Geaccumuleerd liquide jaresultaat	
0	2015	28.107	2.880.399	2.880.399	3.654			3.657	417		417		3.240	3.240
1	2016	2.810.688			365.389			367.591	5.000		5.000		362.591	365.831
2	2017	2.788.202			362.466			369.000	5.100		5.100		363.900	729.732
3	2018	2.765.897			359.567			370.450	5.202		5.202		365.248	1.094.979
4	2019	2.743.769			356.690			371.938	5.306		5.306		366.632	1.461.611
5	2020	2.721.819			353.836			373.466	5.412		5.412		368.054	1.829.665
6	2021	2.700.045			361.006			375.035	5.520		5.520		369.514	2.199.180
7	2022	2.678.444			348.198			376.643	5.631		5.631		371.013	2.570.192
8	2023	2.657.017			345.412			378.292	5.743		5.743		372.549	2.942.741
9	2024	2.635.761			342.649			379.983	5.858		5.858		374.124	3.316.865
10	2025	2.614.675			339.908			381.714	5.975		5.975		375.738	3.692.604
11	2026	2.593.757			337.188			383.486	6.095		6.095		377.391	4.069.995
12	2027	2.573.007			334.491			385.301	6.217		6.217		379.084	4.449.078
13	2028	2.552.423			331.815			387.157	6.341		6.341		380.816	4.829.894
14	2029	2.532.004			329.160			389.055	6.468		6.468		382.587	5.212.481
15	2030	2.511.748			326.527			390.997	6.597		6.597		384.399	5.596.881
16	2031	2.491.654			323.915			392.981	6.729		6.729		386.251	5.983.132
17	2032	2.471.720			321.324			395.008	6.864		6.864		388.144	6.371.276
18	2033	2.451.947			318.753			397.079	7.001		7.001		390.078	6.761.354
19	2034	2.432.331			316.203			399.194	7.141		7.141		392.052	7.153.406
20	2035	2.412.872			313.673			401.353	7.284		7.284		394.069	7.547.475
Geaccumuleerd		52.167.885	2.880.399	2.880.399	6.781.825			7.669.378	121.904		121.904		7.547.475	7.547.475

Niet aansprakelijkheid voor juistheid en volledigheid. De rente voor kredieten is afhankelijk van de getoelwaardigheid van de belegger.

Samenvatting en indicatoren

Commissie: IJstbaan
Locatie: Assen (9407 Assen)

Inkomsten

Omzet	€ 6.781.825,09
Bespaarde energiekosten	€ 0,00
Storting (privé-rekening)	€ 0,00
Totaal inkomsten	€ 7.669.378,07

Uitgaven

Bedrijfskosten	€ 121.903,52
Fiscale nadelen door privé-eigenverbruik	€ 0,00
Opnames (privé-account)	€ 0,00
Totaal van uitgaven	€ 121.903,52

Reserve bedrijfsmiddelen

€ 0,00

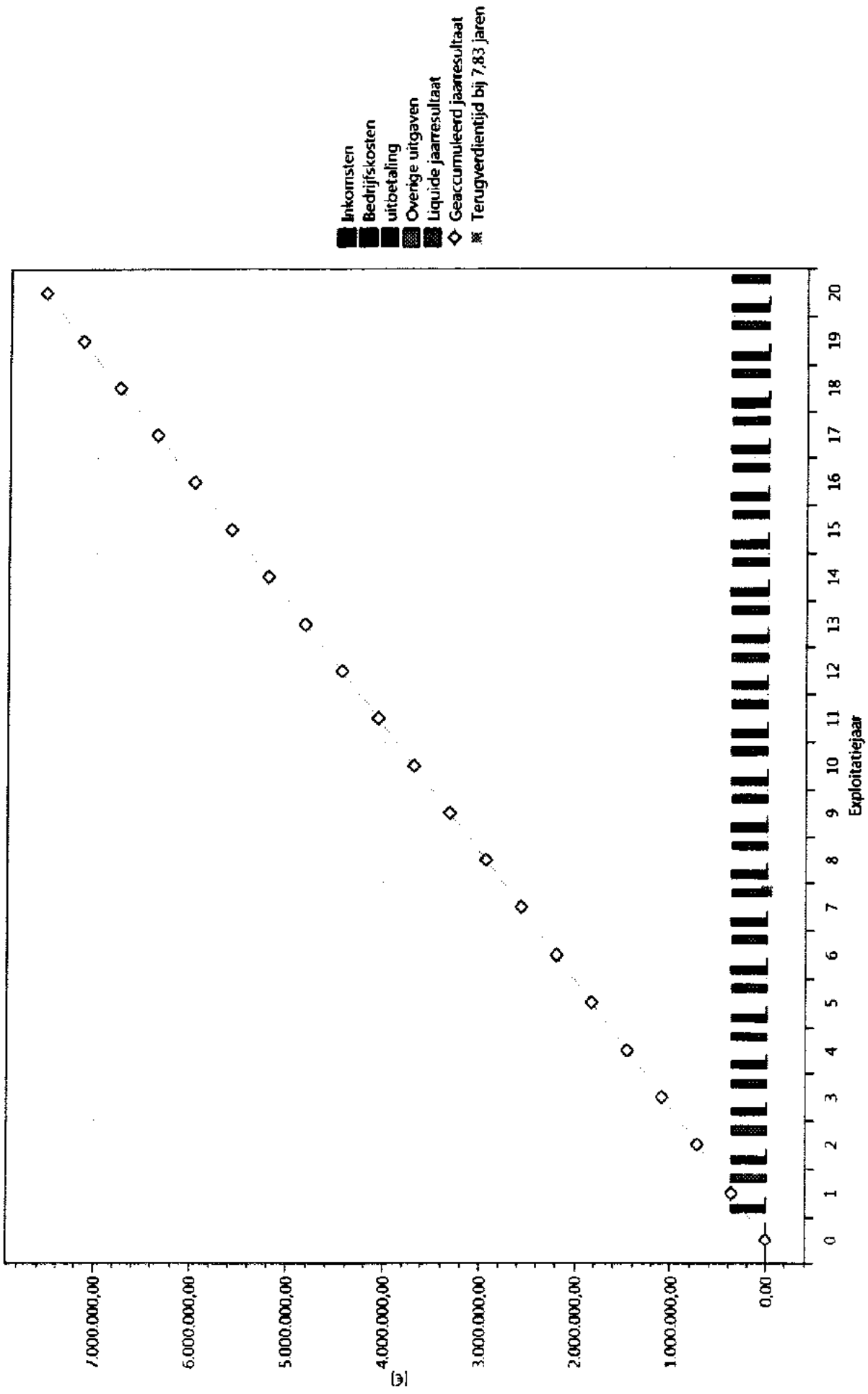
Stroomprijsvergelijking

Huidige stroomprijs zonder PV	Cent/kWh 0,00
Gemiddelde stroomprijs zonder PV	Cent/kWh 0,00
Huidige stroomprijs met PV	Cent/kWh 5,76
Gemiddelde stroomprijs met PV	Cent/kWh 5,76

Resultaten en indicatoren

Eindsaldo na 21 jaren	€ 7.547.474,56
Rendement op eigen vermogen	4,91 %
Statische terugverrentijd	7,83 Jaren
Vermieden CO ₂ -emissie	31.300.731,17 kg
Onafhankelijkheidsgraad zonder opslagruimte systeem	100 %
Eigenverbruikspercentage zonder opslagruimtesysteem	0 %

Diagram - liquiditeitsniveau (voor belastingen)

Niet aansprakelijkheid voor juistheid en volledigheid. De rente voor kredieten is afhankelijk van de gelootwaardigheid van de belegger.

Opbrengstprognose

Netgekoppeld fotovoltaïsch systeem met een nominale prestatie van 3.081,00 kWp

Commissie: Ijshal

Land: Nederlands

Locatie: Assen

Jaar: 1994-2011

Systeemgegevens:

Moduletype: BenQ PM245P00_250

Oriëntatie: 180 °

Moduleprestatie: 250 Wp

Hellingshoek: 10 °

Aantal modules: 12324

Jaartotaal van horizontale globale straling: 1.009 kWh/m²

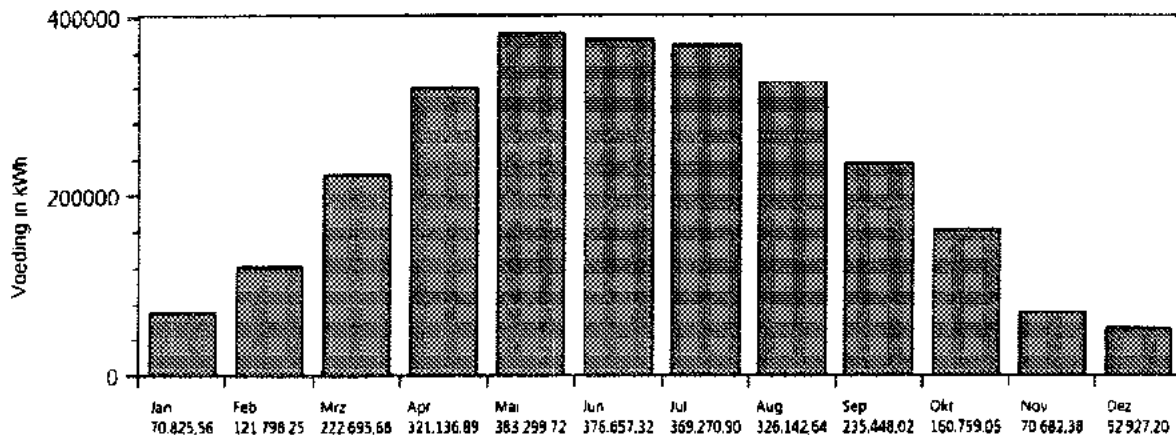
Nominaal vermogen: 3.081,00 kWp

Performance Ratio: 80,87 %

De volgende gegevens zijn op basis van bovenstaande bestralingsverhoudingen berekend.

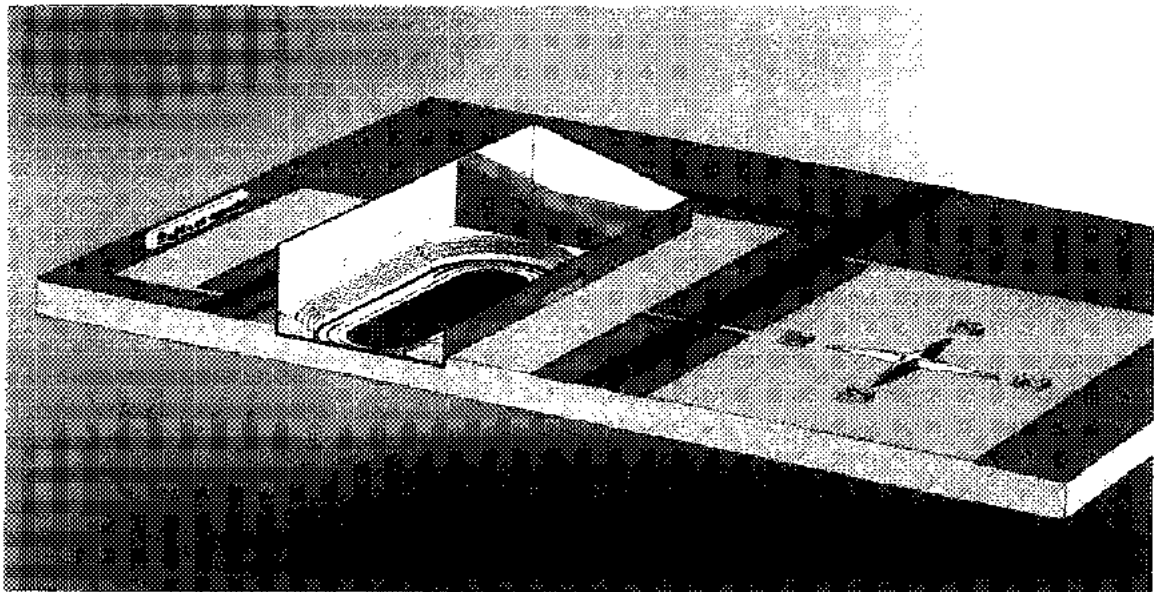
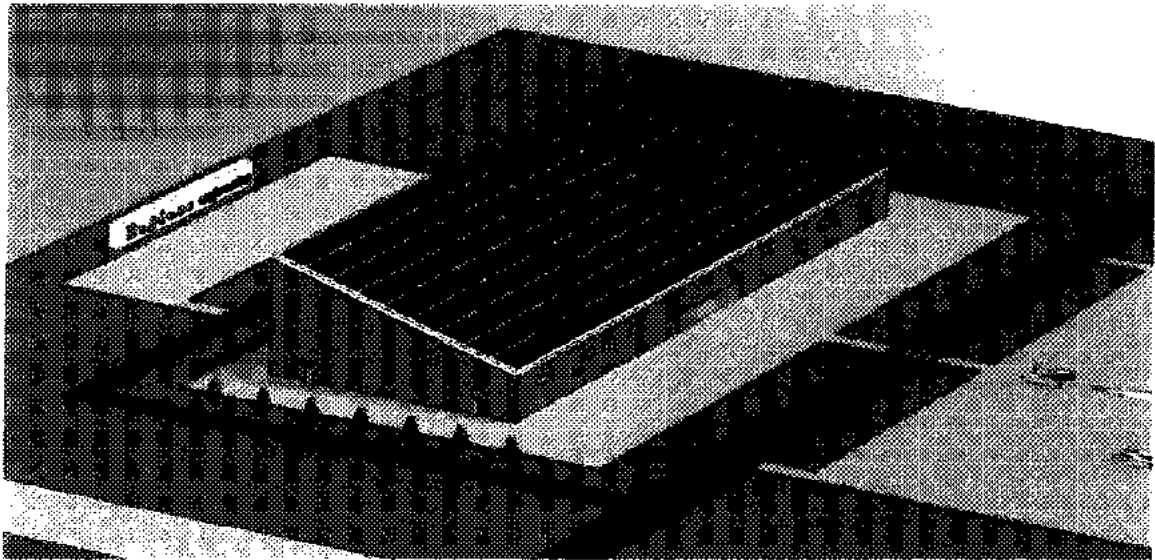
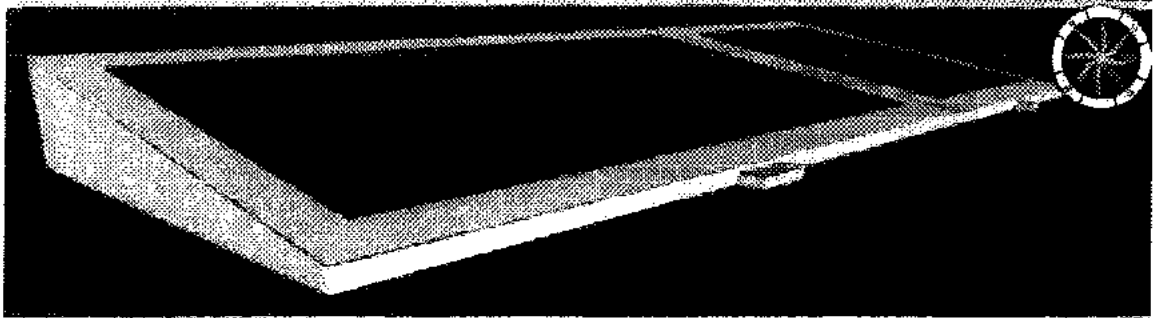
Resultaten	Jan	Feb	Maart	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Horizontale bestraling kWh/m ²	21,0	37,0	74,0	118,0	149,0	153,0	152,0	127,0	86,0	53,0	23,0	16,0
Instraling van het schuine oppervlak in kWh/m ² per dag	27,9	45,7	84,4	126,0	154,5	154,8	153,8	134,1	94,3	63,0	27,9	21,8
Voeding in kWh per dag	2.284,7	4.349,9	7.183,7	10.704,6	12.364,5	12.555,2	11.912,0	10.520,7	7.848,3	5.185,8	2.356,1	1.707,3
Voeding in kWh per maand	70.825,6	121.798,25	222.693,66	321.136,89	383.299,72	376.657,32	369.270,90	326.142,64	235.448,02	160.759,05	70.682,38	52.927,20
Voeding per maand en kWp	23,0	39,5	72,3	104,2	124,4	122,3	119,9	105,9	76,4	52,2	22,9	17,2

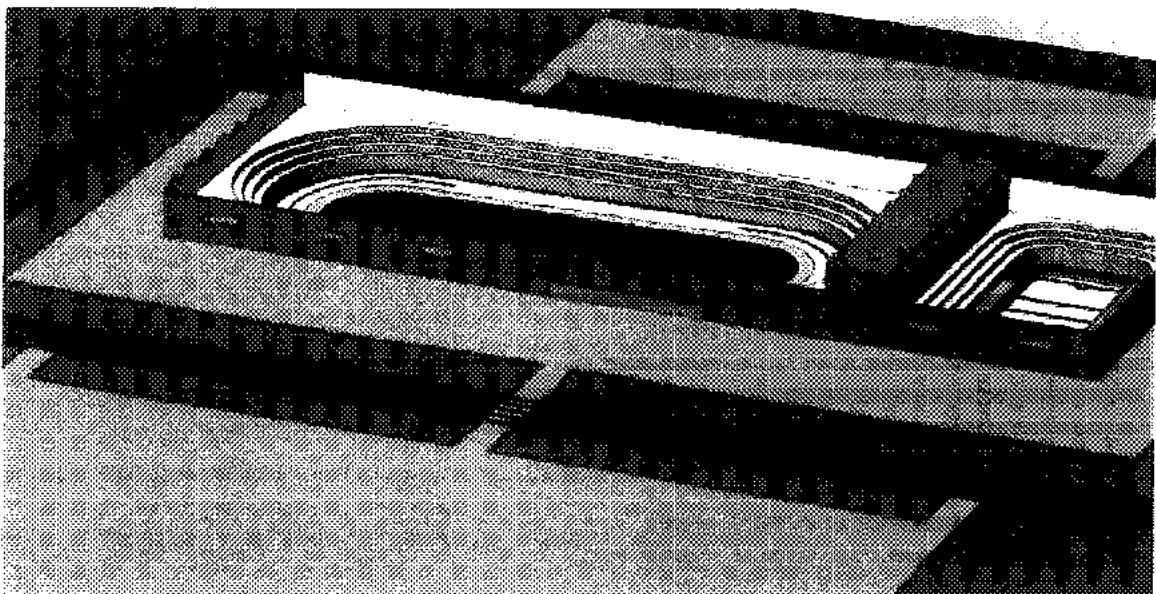
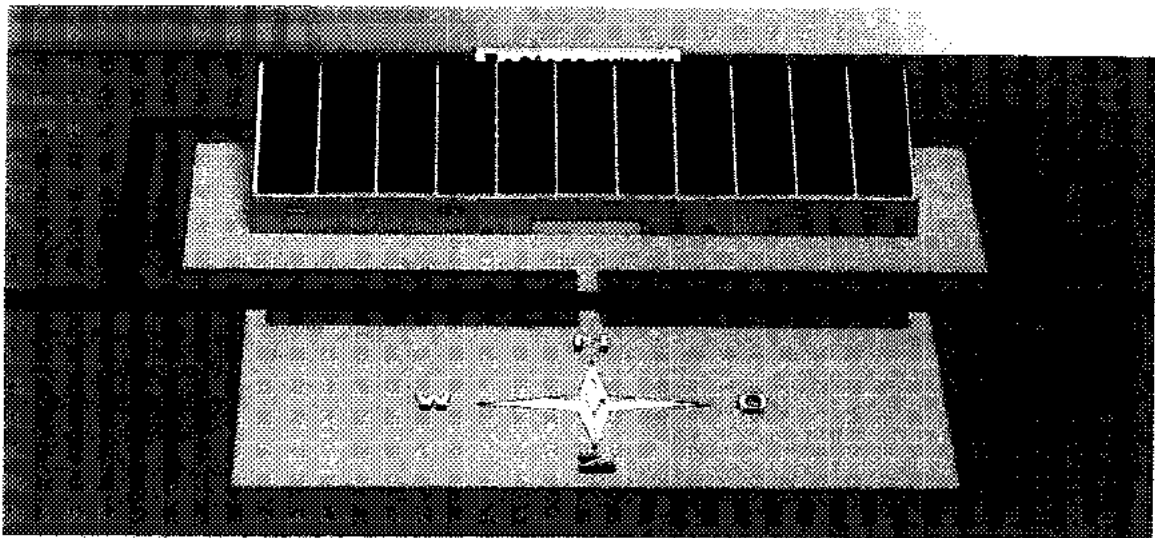
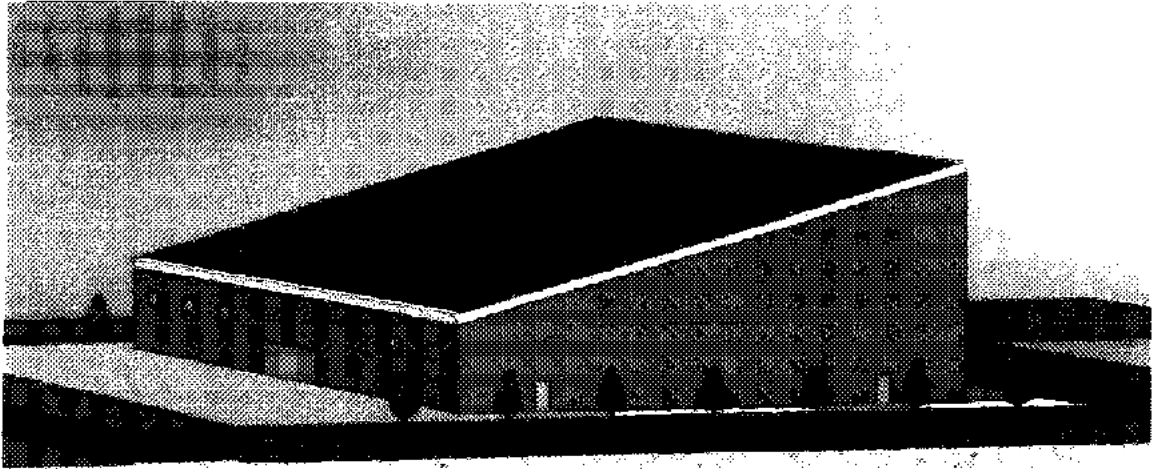
Voorspelde, absolute jaaropbrengst: 2.711.844 kWh
Voorspelde, specifieke jaaropbrengst: 880,1 kWh/kWp

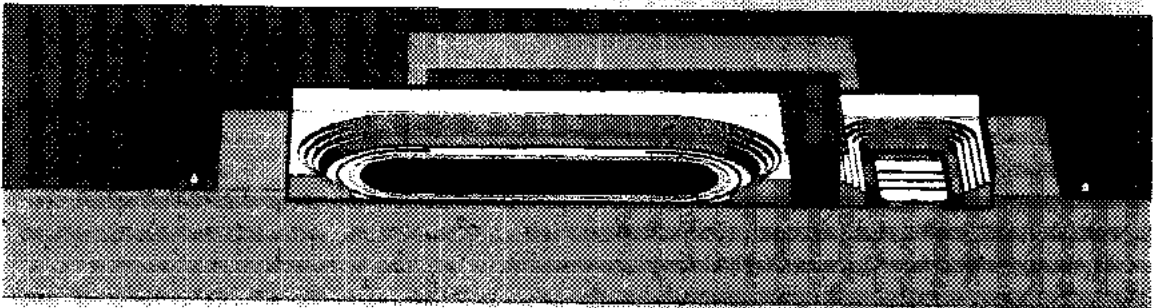
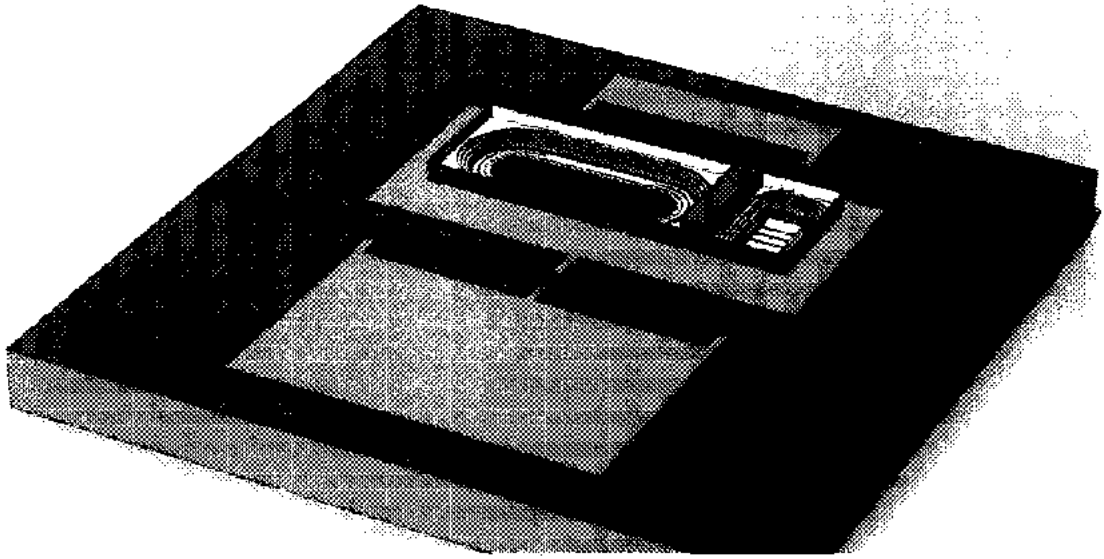

De berekeningsresultaten worden bepaald door middel van modelberekeningen. Dit wil zeggen dat de werkelijke energie-opbrengst kan afwijken door weersafwijkingen, extra schaduwing etc.

15-11-2014 13:30

Van:
Verzonden: woensdag 8 maart 2017 17:04
Aan:

Norg, 8 maart '17

Geachte lezer,

Het Dr. Nassau College is al jaar en dag actief met schaatsprojecten. Elk jaar trainen leerlingen voor de regionale scholen ploegen achtervolging of krijgen leerlingen schaatsles.

En ijsbaan in de omgeving van Assen is essentieel om dit te kunnen verzorgen.

Goede lessen zijn belangrijk om deze prachtige sport te promoten, leerlingen krijgen een introductie in wat het te bieden heeft. Een goede toereikende accommodatie zal hier een positieve bijdrage aan leveren.

Een goede accommodatie in Assen zal er voor zorgen dat wij als school leerlingen kunnen introduceren in de verschillende ijssporten.

Het Dr. Nassau College heeft 3000 leerlingen die sport oriëntatie in het onderwijs sportprogramma hebben zitten.

We kunnen een forse toename aan deelname dan de huidige 250 leerlingen realiseren.

Met vriendelijke groet,

Docent LO

Topsport mentor

Dr. Nassau College /

**locatie Noord-Drenthe
Onderzoek en onderneem!**

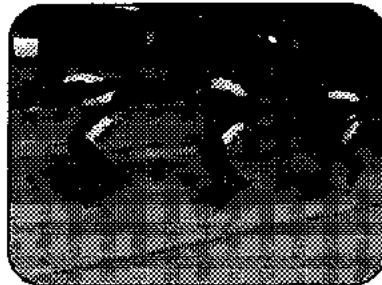
Schoolstraat 1
9331 AV NORG
Tel (0592) 67 57 50
Fax (0592) 67 57 57
www.dr.nassaucollege.nl

Verzonden vanaf mijn Samsung Galaxy-smartphone.

Ruimte voor Kunstijs

Onderzoek naar de latente behoefte aan nieuwe kunstijsbanen in Nederland

Koninklijke Nederlandse Schaatsenrijders Bond

Hopman•Andres Consultants B.V.
Hoevelaken, maart 2008
R08-104.843/RvK

Inhoudsopgave

Samenvatting, conclusie en advies		1
Hoofdstuk 1	Inleiding	3
	1.1 Algemeen	3
	1.2 Leeswijzer	3
Hoofdstuk 2	Uitgangspunten	4
	2.1 Inleiding	4
	2.2 Verzorgingsgebied recreatieve schaatsers	4
	2.3 Verzorgingsgebied verenigingsschaatsers	4
	2.4 Aanbod bepaalt de vraag	5
	2.5 Bezoekaantallen en drempelwaarden	5
	2.6 Draagvlak	7
	2.7 Dichtheid bevolking, verenigingsleden en licentiehouders	8
Hoofdstuk 3	Bepaling Marktruimte	9
	3.1 Inleiding	9
	3.2 Gewest Friesland	10
	3.3 Gewest Groningen	11
	3.4 Gewest Drenthe	11
	3.5 Gewest Overijssel	12
	3.6 Gewest Gelderland	13
	3.7 Gewest Noord-Holland/Utrecht	14
	3.8 Gewest Zuid-Holland	16
	3.9 Gewest Noord-Brabant/Limburg/Zeeiland	18
	3.10 Totaaloverzicht	21
Bijlage 1	Bronnen	22
	B1.1 De Schaatser op Kunstijs	22
	B1.2 Bezoekaantallen VKN	23
	B1.3 Ruimte voor Sport 2005	27
	B1.4 IJshallenplan 1999	27
	B1.5 Ruimte voor Sport in Zuid-Holland 2006	27
	B1.6 Concurrentiekracht Kunstijsbaan Eemland 2007	28
	B1.7 Draagvlak Kunstijsbaan Eemland 2005	28
	B1.8 Gegevens KNSB 2007	28
	B1.9 Accommodatiebeleid KNSB 2004 – 2014	29
Bijlage 2	Bezoekfrequentie Verenigingsschaatsers	31
Bijlage 3	Variatie bezoekaantallen	32

Samenvatting, conclusie en advies

Schaatsen kent een rijke traditie in Nederland. Met het uitblijven van strenge winters neemt echter het aantal personen dat nooit op natuurijs heeft geschaatst in Nederland zienderogen toe. De schaatscultuur in Nederland wordt afhankelijk van kunstijs. Om het bestaande potentieel zo goed mogelijk te benutten, is in opdracht van de Koninklijke Nederlandse Schaatsenrijders Bond (KNSB) onderzocht of, en zo ja waar er ruimte is voor nieuwe kunstijsbanen in Nederland.

Om de potentiële ruimte voor nieuwe kunstijsbanen in Nederland te kunnen inventariseren werden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. het verzorgingsgebied voor recreatieve schaatsers beslaat 20 kilometer en kent een primair gedeelte (tot 10 km) met een 100% bereik en een secundair gedeelte (van 10 tot 20 km) met een 50% bereik bij een participatiegraad¹ van 0,4;
2. het verzorgingsgebied voor verenigingsschaatsers beslaat 30 kilometer met een 100% bereik bij een animocijfer² van 12;
3. het aanbod van kunstijsbanen bepaalt de vraag. Met name in regio's met een grote bevolkingsdichtheid;
4. Voor de verschillende soorten kunstijsbanen worden, op basis van de spreiding in de bezoekaantallen bij de verschillende kunstijsbanen in Nederland, de volgende drempelwaarden³ aangehouden voor recreatieve bezoeken, bezoeken door verenigingssporters en overige bezoeken:

Drempelwaarden bezoekaantallen kunstijsbanen				
soort	recreatie	vereniging	overig	totaal
400 meter	125.000	80.000	15.000	220.000
< 400 meter	60.000	55.000	10.000	125.000
30x60 meter	35.000	85.000	15.000	135.000

5. Het draagvlak⁴ wordt, op basis van de drempelwaarden en de participatiegraad, voor de verschillende kunstijsbanen als volgt gesteld:

draagvlak kunstijsbanen		
soort ijsbaan	inwoners	verenigingsleden
400 meter	312.500	6.667
< 400 meter	150.000	4.583
30x60 meter	87.500	6.667

Bovengenoemde uitgangspunten zijn gebaseerd op eerder onderzoek en gegevens van de Koninklijke Nederlandse Schaats Bond (KNSB) de Nederlandse IJshockey Bond (NIJB) en de Vereniging Kunstijsbanen Nederland (VKN) alsmede ervaringsgegevens uit de adviespraktijk van Hopman•Andres Consultants.

¹ Participatiegraad is het aantal gemiddeld bezoeken per jaar per inwoner.

² Animocijfer is gemiddeld aantal bezoeken per jaar van de betreffende doelgroep.

³ Drempelwaarde is het minimum aantal bezoeken dat gegenereerd dient te worden kom bestaansrecht te hebben. Bestaansrecht wordt niet gelijkgeschakeld aan winstgevend of budget neutrale exploitatie.

⁴ Het benodigde aantal inwoners en verenigingsleden binnen een verzorgingsgebied.

Op basis van de bevolkingsdichtheid en de dichtheid aan verenigingsschaatsers en licentiehouders in de verschillende KNSB-gewesten is de ruimte voor nieuwe kunstijsbanen in Nederland geïnventariseerd en gelokaliseerd met het volgende resultaat:

Ruimte voor kunstijsbanen in Nederland				
gewest	gemeente	ijshal	< 400 meter	400 meter
Gewest Friesland				
Gewest Groningen				
Gewest Drenthe				
	Emmen	■		
Gewest Overijssel				
	Zwolle		■	
Gewest Gelderland				
	Almere - Lelystad		■	
	Apeldoorn		■	
	Ede - Bameveld - Veenendaal		■	
	Arnhem		■	
Gewest NH/Utrecht				
	Amersfoort			■
	Purmerend - Zaanstad		■	
Gewest Zuid-Holland				
	Alphen aan den Rijn		■	
	Gouda		■	
	Rotterdam e.o.		■	■
Noord Brabant-Limburg-Zeeland				
	Bergen op Zoom	■		
	Maastricht		■	
	Venlo	■		
	Heerlen		■	
	Middelburg - Vlissingen	■		
TOTAAL		4	11	2

Conclusie

De latente behoefte aan kunstijsbanen in Nederland biedt voldoende draagvlak voor vier nieuwe ijshallen met een 30x60 meter baan, elf nieuwe kunstijsbanen korter dan 400 meter en twee nieuwe kunstijsbanen van 400 meter.

Advies

Bovenstaande conclusie is gebaseerd op een kwantitatieve analyse van ondermeer bezoekers- en ledenaantallen, bevolkingsdichtheid en bezoekerfrequenties. Hierbij kon geen rekening worden gehouden met de leden van schaats- en ijsverenigingen die niet zijn aangesloten bij KNSB, de mate waarin de opening van een nieuwe kunstijsbaan leidt tot een autonome groei in het aantal ijsbaanbezoeken in de gehele regio⁵ en de bezoekers van tijdelijke kunstijsbanen die vaak in dorpscentra gedurende wintermaanden worden gerealiseerd. Om die reden wordt geadviseerd bovenstaande conclusie als ondergrens te nemen waarbij het goed mogelijk is dat praktijk uitwijst dat er draagvlak bestaat voor een grotere kunstijsbaanconfiguratie dan op grond van bovenstaande conclusie mag worden verwacht.

⁵ Praktijkervaringen hebben uitgewezen dat het aanbod van kunstijsbanen de vraag in de regio bevordert (zie ook paragraaf 2.4). De mate waarin dit autonome effect bijdraagt aan de toename van het aantal bezoekers is buiten beschouwing gelaten.

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Algemeen

Schaatsen mag zich in Nederland verheugen in een grote populariteit in zowel actieve als passieve zin. Schaatswedstrijden als Nationale, Europese en Wereldkampioenschappen leiden steevast tot hoge kijkcijfers en verworden tot schaatsfeesten wanneer ze in Thialf of op een andere Nederlandse kunstijsbaan worden georganiseerd. Maar ook in actieve zin wordt met spanning uitgekeken naar de nachtvorst zodat de ijzers weer kunnen worden ondergebonden. Nederland kent een schaatscultuur waarin fanatieke ijsverenigingen strijden om de eretitel "eerste marathon op natuurijs" en de Elfstedentocht het onderwerp van discussie wordt zodra het kwik onder nul verdwijnt.

Door de veranderende weersomstandigheden vormt natuurijs echter niet langer een vanzelfsprekendheid in Nederland. Het vormt geen louter toeval dat de laatste Elfstedentocht dateert uit 1997. Een toenemende generatie jongeren heeft hierdoor geen natuurijs ervaring en blijft verstoken van een kennismaking met de schaatssport indien er in de regio geen kunstijsbaan voorhanden is. De schaatssport wordt afhankelijk van kunstijs.

Momenteel telt Nederland 22 kunstijsbanen variërend van onoverdekte kunstijsbanen met een beperkte omvang voor recreatieve doeleinden tot volledig overdekte 400 meterkunstijsbanen die geschikt zijn voor schaatswedstrijden op mondiaal niveau. Gezien de toenemende afhankelijkheid van het kunstijs is het voor de schaatssport van belang dat het aanbod voorziet in de (latente) behoefte. Om die reden vormt de toename van het aantal kunstijsbanen één van de speerpunten voor de Koninklijke Nederlandse Schaatsenrijders Bond (KNSB). De realisatie en het onderhoud van kunstijsbanen is echter relatief kapitaalintensief waardoor er een bepaald minimum aantal recreatieve- en prestatieve bezoeken dient gerealiseerd te worden om te komen tot een realistische exploitatie. Dit rechtvaardigt de vraag of, en zo ja waar, er nog ruimte is voor kunstijsbanen in Nederland. Voorliggend onderzoek beantwoordt die vraag.

1.2 Leeswijzer

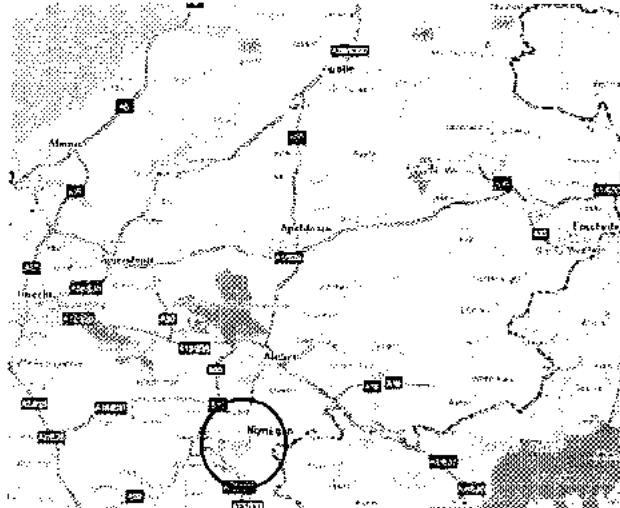
In hoofdstuk twee worden de uitgangspunten geformuleerd voor de inventarisatie van de eventuele ruimte voor kunstijsbanen in Nederland. Betreffende uitgangspunten zijn gebaseerd op eerdere onderzoeken en gegevens van de Vereniging voor Kunstijsbanen Nederland (VKN) de Nederlandse IJshockey Bond (NIJB), de KNSB en de adviespraktijk van Hopman •Andres Consultant. Betreffende onderzoeken en gegevens zijn opgenomen in de bijlagen. Op basis van de geformuleerde uitgangspunten volgt in hoofdstuk drie de bepaling van de marktruimte voor nieuwe kunstijsbanen per KNSB-gewest.

3.6 Gewest Gelderland

Het gewest Gelderland bestaat de provincies Gelderland en Flevoland en kent één kunstijsbaan het Triavium in Nijmegen, een 333 meter volledig overdekte kunstijsbaan. De bevolkingsdichtheid in het gewest Gelderland is ruim tweemaal zo groot als die in het gewest Overijssel. De dichtheid aan licentiehouders en verenigingsleden is evenwel zeer gering.

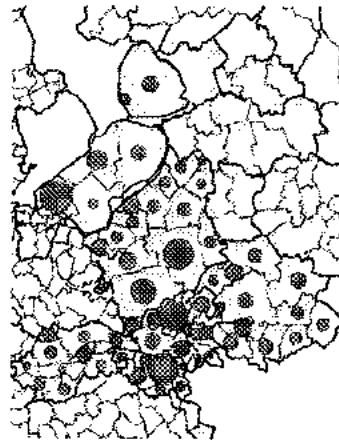
Dit neigt naar de veronderstelling dat potentiële kunstijsbanen in dit gewest het principe moeten hebben van recreatieve bezoeken.

De kunstijsbaan in Nijmegen kent evenwel een groot aantal verenigingsbezoeken. Aangezien de kunstijsbaan in Nijmegen de enige baan in het gewest Gelderland is, duidt dit erop dat de het aantal verenigingsleden en licentiehouders in dit gewest zich concentreert in en rond Nijmegen, met andere woorden het aanbod van een kunstijsbaan creëert een vraag.

Het primaire verzorgingsgebied van de kunstijsbaan van Nijmegen

Het gewest Gelderland kent acht gemeenten met circa 50.000 inwoners of meer waaronder de gemeente Nijmegen (zie tabel). De realisatie van een kunstijsbaan in één van de zeven grootste Gelderse gemeenten leidt niet tot overlap met het primaire verzorgingsgebied van de kunstijsbaan in Nijmegen. De gemeenten Apeldoorn, Lelystad en Almere vallen tevens buiten diens secundaire verzorgingsgebied. Hierbij wordt opgemerkt dat de gemeente Apeldoorn evenwel dicht bij de gemeente Deventer ligt (14 kilometer hemelsbreed) waardoor het primaire verzorgingsgebied van een eventuele kunstijsbaan in Apeldoorn zal overlappen met primaire verzorgingsgebied van de kunstijsbaan in Deventer. De gemeente Almere ligt circa 22,5 kilometer van Amsterdam waardoor het primaire verzorgingsgebied van een eventuele kunstijsbaan in Almere bijna raakt aan die van de Jaap Edenbaan in Amsterdam.

Gezien de afstand tot kunstijsbaan in Nijmegen of die in andere gewesten, de grote bevolkingsdichtheid en het inwoneraantal wordt de realisatie van een kunstijsbaan in Almere, Apeldoorn, Ede en Arnhem realistisch geacht. In betreffende gemeenten wordt het draagvlak voor een 400 meter kunstijsbaan evenwel te gering geacht. Met een eventuele kunstijsbaan in Ede kunnen tevens de inwoners van Barneveld bediend worden. Een soortgelijke situatie doet zich voor tussen de gemeenten Almere en Lelystad.